

”YKSINÄINEN MUUTTOLINTU”

YKSINASUVAN SUOMALAISEN ELÄKELÄISEN KOKEMUKSIA ESPANJAN
AURINKORANNIKOLLA

Riitta Buddas

Opinnäytetyö, kevät.2011

Diakonia-ammattikorkeakoulu,

Diak Etelä, Järvenpää

Sosiaalialan koulutusohjelma

Sosionomi(AMK) + Diakoni

TIIVISTELMÄ

Buddas, Riitta. ”Yksinäinen muuttolintu” Yksinasuvan suomalaisen kokemuksia Espanjan Aurinkorannikolla. Järvenpää, kevät 2011, 61 s., 2 liitettä.

Diakonia-ammattikorkeakoulu, Järvenpään yksikkö. Diakoninen sosiaali-, terveys- ja kasvatustieteiden koulutusohjelma, sosionomi (AMK), diakoni.

Tämä opinnäytetyö tarkastelee yksinasuvien elämää. Tutkimuksen viitekehyksen muodostaa yksinelävä eläkeläinen ja hänen kokemuksensa Aurinkorannikolla. Aurinkorannikon hiekkaranta ja rantakaistale ovat eteläisessä Espanjassa. Espanjan Aurinkorannikolla asuu paljon suomalaisia, jopa talvisin 20 000. Kausisiirtolaisia kutsutaan ”muuttolinnuiksi”, jotka muuttavat keväällä Suomeen ja syksyllä taas Espanjaan. Suurin osa heistä on eläkeläisiä. Opinnäytetyön tavoitteena oli selvittää yksinasuvien elämää Costa del Solin alueella Espanjassa.

Tutkimus on kvalitatiivinen ja keräsin aineistoni avoimilla teemahaastatteluilla vuonna 2010 syksyllä. Sovin haastattelut seurakuntakodilla Fuengirolassa, mutta tein ne jokaisen omassa valitsemassaan paikassa, kahvilassa, puistossa tai kotona. Tutustuin alueeseen ja palveluihin. Kyselin yksin asuville, mistä he olivat kiinnostuneita ja mitä he odottavat tulevaisuudelta. Mitä seurakunta tarjoaa eläkeläisille? Mistä yksin asuvat ovat kiinnostuneita ja mihin he osallistuvat. Analysoin aineiston teemoittamalla. Haastattelin 12 eläkeläistä, joista viisi oli miehiä ja seitsemän naista. Heidän ikänsä oli 60 - 82 vuotta. Neljä haastateltavista asui pysyvästi Espanjassa ja loput matkustivat kesäksi Suomeen.

Tutkimuksessa tuli ilmi, että haastateltavat olivat omatoimisia, aktiivisia ja harrastivat paljon. Onnellisuutta toi harrastustoiminnan moninaisuus. Seurakunta tarjosi muun muassa raamattupiirin, omaishoitoryhmän, kirjaston ja lukuisia vertaisryhmiä. Seurakuntakodilla voi lukea suomalaisia lehtiä ja tavata muita suomalaisia. Yksinäisyyttä koettiin vain iltaisin pimeään tullen. Haastatteluissa kohdasin eläkeläisen yksin, joten hän saattoi puhua arkaluontoisista asioista. Vertaisryhmissä kaikilla oli samantyyppisiä ongelmia ja niiden yhdessä jakaminen helpotti tilannetta.

Avainsanat: kausisiirtolainen, yksin asuva, vanhuuden yksinäisyys, seurakunta, vertaisryhmät, teemahaastattelu

ABSTRACT

Buddas, Riitta. "Alone living migratory bird" Life and experiences of people living alone on the Sunshine Coast, in Spain. Järvenpää, Spring 2011, 61 p., 2 appendices.

Diaconia University of Applied Sciences. Degree Programme in Social Services Optim in Diaconal Social Work. Degree: Bachelor of Social services

This thesis discusses the life of people who live alone. The framework of the research consists of pensioners who live alone on the Sunshine Coast. The beach side of the Sunshine Coast is located in Southern Spain. Finnish people have populated the Sunshine Coast, up to 20 000 Finns living there during the winter. Season migrants are called "migratory birds" who move to Finland in the spring and yet again to Spain in the autumn. Majority of those migrants are pensioners. The aim of the thesis was to research the life of the people who live alone in the area of Costa del Sol, in Spain.

The thesis is a qualitative research. I collected the material by conducting open thematic interviews in Autumn 2010. I agreed on the interviews in the church in Fuengirola but conducted the interviews in different places such as in cafeteria, park or home chosen by the interviewees. I became familiar with the area and its services. The pensioners who live alone were asked what they were interested in and what kind of expectations they had for the future, what the church offers for the pensioners, and what type of activities they are participating. I analysed the material by categorizing them into themes. The interviews were conducted with 12 pensioners, five of which were men and seven of which were women. Their age range was between 60 and 82. Four interviewees were living permanently in Spain and the rest of the interviewees moved to Finland for the summer.

The results of the research show that the interviewees were active and participated a lot in leisure time activities. The diversity of the leisure time activities brought happiness for the interviewees. The church offered for instance a bible group, a relative care group, a library and several peer groups. The church offers a possibility to read Finnish newspapers and to meet other Finns. Loneliness was experienced only at night during the darkness.

Key words: season migrant, elderly loneliness, church, peer groups, thematic interview

SISÄLLYS

1 JOHDANTO	6
2 MUUTTOLINTUJEN ELÄMÄÄ	8
2.1 Siirtolaisuus	8
2.2 Ulkosuomalaistyö	9
2.3 Vanhuuden yksinäisyys	10
2.4 Vapaaehtoistoiminta	12
2.5 Kirkon vapaaehtoistyö ja diakoninen rakkaus.....	13
3 ESPANJAN AURINKORANNAT	17
3.1 Aurinkorannikko, Costa del sol	17
3.2 Suomalaisia palveluita.....	19
3.3 Aurinkorannikon suomalainen seurakunta.....	21
4 AIKAISEMMAT TUTKIMUKSET	25
5 TUTKIMUKSEN TOTEUTUS	27
5.1 Tutkimustehtävä ja tavoitteet.....	27
5.2 Tutkimuksen menetelmät	28
5.3 Tutkimusaineiston keruu.....	29
5.4 Tutkimusaineiston analyysi.....	31
5.5 Tutkimuksen eettisyys	33
6 TUTKIMUKSEN TULOKSET	35
6.1 Terveys.....	36
6.2 Sosiaaliset suhteet	38
6.3 Hengellisyys	39
6.4 Harrastukset.....	42
6.5 Yksinäisyys.....	43
6.6 Vapaaehtoistyö.....	44
6.7 Espanjalainen elämäntyyli, suomalaisten ajatuksia.....	45
7 POHDINTA JA JOHTOPÄÄTÖKSET	48
LÄHTEET:.....	53
LIITTEET	60
Liite 1: Tutkimuskysymysten alueet	
Liite 2 Tutkimuslupa	

Joku meistä on
jäänyt yksin
jätetty yksin
jättäytynyt yksin.

jollekin meistä
avattiin ovi
avautui ovi
tai hän itse mursi sen auki
yhteyteen muiden kanssa.

Joku meistä
valitsi yksinäisyyden
uskaltautui siinä yhä syvemmälle
löysi sieltä ilon, turvan ja vapauden.

Joku meistä –
ei, vaan jokin meissä –
sinussa ja minussa.

Kilpeläinen, Irja

1 JOHDANTO

Idea opinnäytetyöhön syntyi pikkuhiljaa. Työelämässä olen kohdannut yksinäisiä vanhuksia ja heidän yksinäisyytensä alkoi kiinnostaa yhä enemmän. Koin yksinäisten vanhusten elämäntarinat mielenkiintoisiksi, koska vanhat ihmiset näyttävät omalla elämällään esimerkkiä monelle ihmiselle. Vanhusten pariin ajauduin ihan vahingossa, kun otin vastaan kotihoidon vuorotteluvapaasijaisuuden vuosi ennen kouluni alkua. Silmäni avautuivat näkemään, miten yksinäisiä vanhukset voivat olla ja miten heitä kohdellaan. Työntekijöiden aika ei riitä ru-pattelutuokioihin, vaan pakolliseen työntekoon, ruoan jakoon tai lääkkeiden an-tamiseen. Ammatillista henkilökuntaa ei ole myöskään riittävästi.

Tein yhden harjoitteluni Espanjan Aurinkorannikolla. Siellä tutustuin moniin elä- keläisiin. Sain olla mukana vanhusten parissa omaishoitoryhmässä, jonka koin erittäin valaisevaksi. Sain nähdä, kuinka toinen puoliso väsyä hoitaessaan tois- ta. Puolison sairastuessa terve puoliso tarvitsee paljon tukea ja apua. Harjoitte- lussa sain tehdä kotikäyntejä. Asiakkaan täytyi ensin ottaa yhteyttä seurakun- nan viranhaltijoihin. Harjoitteluajana Fuengirolassa tutkin myös suomalaisten yksin asuvien eläkeläisten elämää sekä seurakuntakodin merkitystä yksinasuvil- le.

Olen aina haaveillut viettäväni eläkepäiviä etelän auringossa, niinpä minua kiin- nosti eläkeläisten elämä siellä. Ilokseni sain tutustua moneen eri- ikäiseen suo- malaiseen Espanjan auringon alla, jossa monet iäkkäät ihmiset viettivät eläke- päiviään. Toiset taas olivat vuorotteluvapaalla tai muuten vain töissä etelässä. Aurinkorannikolla on erityinen suomalaisyhteisö.

Suomalaisia on muuttanut eri puolille maailmaa satojen vuosien aikana. Espan- jassa näkyy niin sanottu ”muuttolintu- kulttuuri”. Eläkeläiset asuvat talvet etelän lämmössä ja tulevat takaisin Suomeen kesäksi. Monet aviopuolisot muuttavat yhdessä viettämään eläkepäiviään ulkomaille. Aina ei mene suunnitelmien mu- kaan, vaan toinen voi kuolla yhtäkkiä ja toinen jää yksin. Jälkeen jäävälle tulee

uusi elämäntilanne eteen ja koetaan yksinäisyyttä. Espanjassa on paljon suomenkielisiä palveluja, joten yksinäisyyttä voidaan lieventää.

Ulkomaille muuton syy on usein halu viettää ihania aurinkoisia eläkepäiviä. Toiveet ja haaveet ovat positiivisia. Kun arki tulee esiin ja kaikki toiveet eivät täytäkään, tulee ikävä Suomeen. ”Muuttolintujen” elämässä huomataan kaipuu kahteen suuntaan keväisin ja syksyisin. Maailmankuva avartuu matkusteltaessa ympäri maailmaa. Ennen muutettiin paikasta toiseen työn perässä, mutta nyt halutaan nähdä uusia paikkoja, kokea uusia elämyksiä ja nauttia elämästä. Yhä useammat matkustavat kauemmas ja kauemmas lämpimään. Espanja on sopivan matkan päässä Suomesta. Sinne voi mennä ja tulla takaisin vaikkapa keran kuukaudessa. Aurinkorannikolla on paljon suomenkielisiä palveluja sekä toimiva suomalainen seurakunta. Kirkon parissa tehdään vapaaehtois- ja diakoniatyötä.

Espanjan Aurinkorannikon suomalaisten ongelmat ovat olleet esillä myös lehdistössä. Helsingin Sanomien (7.3.2011) mukaan Espanjaan ollaan palkkaamassa sosiaalityöntekijää. (15.3.2011) Helsingin Sanomassa kerrotaan, että suomalaisten avuntarve on kasvanut Aurinkorannikolla. Suomalaissiirtokunnan sosiaaliset ongelmat ovat lisääntyneet yhteisön kasvun myötä. Julkisuuteen on tullut negatiivista tarinaa alkoholismista, yksinäisistä vanhuksista ja pitkäaikaisairaista. Lapsiperheet ovat löytäneet Fuengirolan ja mukana on tullut uusia ongelmia. Muuton myötä negatiiviset ilmiöt ovat lisääntyneet. On perheitä, jotka ovat muuttavat Aurinkorannikolle paremman elämän toivossa, mutta onkin käynyt niin, että paikan päällä ei olekaan rahaa arkipäivän välttämättömiin menoihin. Kertomuksia kuullaan nuorista teinityöistä nauttimassa viinaa vanhempien miesten seurassa. Aurinkorannikolla on kymmeniä kampaamoja, lääkäreitä, autokauppoja ja lehden mukaan jopa kodittomien koirien yhdistys, mutta ei sosiaalipalveluita. Lehden kirjoitus on mielestäni kärjistetty, enkä ole artikkelin kanssa samaa mieltä. Omat havaintoni ovat yksittäistapauksia, joita ei voi yleistää.

2 MUUTTOLINTUJEN ELÄMÄÄ

2.1 Siirtolaisuus

”Siirtolaisuudella tarkoitetaan kahden maan välillä tapahtuvaa muuttoliikettä. Siirtolaisuus on luonnollinen ilmiö, jota on tapahtunut kautta aikojen.” (Maailmantalous i.a./ siirtolaisuus) Paremman elämän toive ja seikkailunhalu laittaa ihmisiä muuttamaan. Siirtolainen on maahanmuuttaja, joka muuttaa pois vapaaehtoisesti omasta maasta.

Maailmalla asuu arviolta 600 000 ensimmäisen ja toisen polven ulkosuomalaisista. Kolmannen ja sitä useamman polven jälkeläiset mukaan lukien määrä nousee 1,3 miljoonaan. Terveysten ja hyvinvointilaitoksen SOTKANet tilastopankin mukaan ulkomailla asui 276 295 Suomen kansalaista vuonna 2009 (SOTKANet i.a). Suomalaisia on muuttanut eri puolille maailmaa satojen vuosien aikana. Osa asettui Pohjois-Amerikkaan, osa Ruotsiin. Suomen ulkopuolella asuu lähes viidennes suomalaisista. Finavian (2010) mukaan Suomesta Espanjaan tehtiin 515 000 matkaa. Espanjan tilastokeskuksen mukaan matkoja tehtiin 509 000.

Siirtolaisuusinstituutti tutkii muuttoliikkeitä ja edistää alan yhteistyötä. (Siirtolaisuusinstituutti i.a.) Suomi on muuttunut vuosien varrella. Maahanmuutto on lisääntynyt ja maastamuutto vähentynyt. Suomesta on tullut monikulttuurinen yhteiskunta. Siirtolaisuusinstituutin toimenkuva on muuttunut tarkastelemaan muuttoliikkeiden hankkeita. Ennen muutettiin Ruotsiin ja Amerikkaan ja jäätiin sinne. Nykyisin ollaan ulkomailla vain työn määräämä aika. Ulkomaille on siirtynyt suomalaisia yrityksiä, jotka työllistävät maasta muuttajia. EU:n jäsenyys houkuttelee työvoiman liikkumista maasta toiseen. Suomen korkeat hinnat ja verotus ajavat eläkeläisiä halpoihin maihin.

Suomalaisten elintavat ovat muuttuneet nopeasti tiedotuksen, kansainvälistymisen ja monimuotoistumisen seurauksena. Nämä muutokset merkitsevät eri ihmisille eri asioita ja ovat hyvin yksilöllisiä. Kuitenkin ihmiset ajattelevat suomalaisuudesta ja tyyppillisesti suomalaisesta hyvin stereotyyppisesti. (Räty 2002,

49–50.) Ulkomaille muutto on monille yksi normaaliin elämään kuuluva tapa. Ulkomailla asumisen taustalla on usein opiskelu, läheinen ihmissuhde tai määrääkainen tehtävä. Kirkon tavoitteena on Jumalan sanan tuominen lähelle ulkosuomalaista hänen omalla äidinkielellä. (Suomalaiset kirkkona maailmalla i.a.) Kansainvälistymisen myötä monet eläkeläiset matkustavat ympäri maailmaa. Eläkeläiset kokeilevat uusia harrastuksia. Matkustaminen tuo päiviin sisältöä eikä yksinäisyyttä koeta.

2.2 Ulkosuomalaistyö

Kirkon ulkosuomalaistyön strategiassa kirkon tehtävä määritellään hengellisyyden tuomiseksi suomalaisten ulottuville. Käytännössä tämä tarkoittaa, että ulkomailla on mahdollisuus kirkollisiin toimituksiin ja jumalanpalveluksiin. Seurakuntatyö ulkomailla asuvien suomalaisten parissa on kirkon ulkosuomalaistyötä. Kirkon kynnyks madaltuu ja maailmalla kirkon arvo ja merkitys korostuvat. Erilaiset diakoniset haasteet ovat korostuneet viime aikoina etenkin ikääntyvien ulkosuomalaisten parissa. Lähetysjärjestöjen työntekijät palvelevat vapaaehtoisesti suomalaisia. Yhteistyö konsulaattien, ulkomaan edustustojen ja Suomi-seurojen kanssa on kiinteää (Meidän kirkko i.a.) Suomen ja suomalaisuuden yhdistävä tekijä on ollut kirkko. Ulkosuomalaisten yhteydessä tehtävä työ on kehittynyt vuosikymmenien aikana. Suomenkielinen seurakunta on osa suomalaisuutta ja kirkko korostaa äidinkielen merkitystä. Vanhenevat ulkosuomalaiset muodostavat kirkolle haasteen. (Helander 2005, 12 -17.) Yksinäisiä vanhuksia asuu ulkomailla entistä enemmän. Yksinäisyys tuo tullessaan ongelmia, joita diakonin tulee lievittää ja ehkäistä.

Ulkosuomalaistyö oli kirkon oman organisaation ulkopuolella, mutta kirkon toiminnaksi miellettyä yleiskirkollisen järjestön Suomen Kirkon Seurakuntatyön Keskusliiton (SKSK) diasporatoimikunnan toimenä. Diasporatyö siirtyi Kirkkohallituksen ja kirkon ulkoasiain toimikunnan alaisuuteen vuonna 1974 kirkon keskushallinnon uudistuksen yhteydessä. Ulkosuomalaistyö tuli osaksi ulkoasiain osastoa hallinnonuudistuksen yhteydessä ja tehtävää koordinoi ulkosuomalaistyön toimikunta vuodesta 1994. (Mäkeläinen 2011, 12.) Ulkosuomalaistyön

toimikunta kuuluu Kirkon ulkoasiain keskuksen toimialaan. Toimikunnan puheenjohtajana on piispa Wille Riekkinen. Kirkon tehtävä on huolehtia ulkosuomalaisille jäsenille tilaisuuksia ja jumalanpalveluksia heidän omalla äidinkielellään. Diakonin auttaa ulkosuomalaisia ongelmien selvittelyssä uudessa kotimaassaan. Suomalaisen identiteetin tukeminen helpottaa takaisinmuuttoa. (Kääriäinen 2003, 15 -18.) Kirkon tavoitteena on, että ulkosuomalaiset saavat toimia uuden kotimaansa kirkon seurakuntatyössä. Sitoutuminen vaatii subjektiivista ja vastuullista toimintaa toiminta-alueiden kysynnän mukaan. Painotus on siis välillä vanhuksiin ja taas toisinaan lapsiin.

2.3 Vanhuuden yksinäisyys

Väestön ikääntyminen on lisääntynyt koko maailmassa. Euroopan Unioni on kartoittanut vanhenemisen aiheuttamia muutoksia ja kantaa huolta sukupolvien välisestä solidaarisuudesta. Yhteiskunnassa tapahtuva väestöllinen muutos oli alkusysäyksenä kirkon vanhustyön strategiakehittelylle. Vanhuksen fyysinen, henkinen ja hengellinen hyvinvointi on strategian tärkein tavoite. (Suomen evankelis-luterilainen kirkko i.a.) Elämäkokemukset ja kypsyyt antavat varmuutta ja uskallusta etenkin vanhuuden elämänvaiheessa. Perhe, läheiset ihmissuhteet ja rakkaus ennustavat onnistuvaa ikääntymistä. Rakkauden lumous ei haihdu koskaan. Ikääntyvien rakkaudesta puhutaan vähän ja se aiheuttaa ristiriitaisia tunteita. Rakkaus ei katso ikää eikä laske ryppyjä. Kyky rakastaa ja tunteet eivät katoa iän myötä. Tunne-elämä säilyy voimakkaana, vaikka ulkoinen olemus muuttuu. (Helsinkimissio i.a; Karisto 2008, 330.) Karisto (2008) mainitsee myös seksuaalisuuden, joka kuuluu luonnollisena vanhuuteen. Lohutua yön yksinäisyyteen etsitään television eroottisista elokuvista. Vanhetessa opitaan arvostamaan hyvän olon tunnetta.

Vanhuudessa yksinäisyys voi olla hyvä tai vaikea asia. Moni vanhus kokee kipeänä yksinäisyyden. Odottamaton elämänmuutos aviopuolison kuollessa, kuolon, näön tai liikkumisen heikkeneminen lisää yksinäisyyden tunnetta. Lasten keskittyessä yhä enemmän työelämän ja omien lastensa vaatimuksiin tuo myös tyhjyyden tunnetta. Vanhuuteen liittyy monia muutoksia, jotka estävät normaalin

kontaktin toisten kanssa. Eläkkeelle siirtyminen on elämänmuutos, jossa ihminen menettää työn suoman mielihyvän ja arvonannon sekä työtovereiden ystävyyden ja mahdollisesti hyppäys tyhjyyteen, jossa kaikki on alettava alusta. On ihmisiä, jotka kuolevat eläkkeelle siirtymisen aikoina. Monella eläkkeellä oloaika on elämän tyydyttävintä vaihetta; on enemmän harrastuksia, menoja, ystäviä ja suunnitelmia kuin työelämän aikana. (Porio & Porio 2002, 38.)

Ihmisen ikääntyminen tuo monia haasteita toimintakyvyn ja terveyden kannalta. Tasapainon säilyttämisen pyrkimyksenä on fyysinen ja psyykinen toimintakyky, sosiaaliset suhteet sekä esteetön fyysinen ympäristö. Vanheneminen on prosessi, joka monella tavalla vaikuttaa ihmisen käsityksiin elämästä ja omasta itsestään. Vanhenemiseen kuuluu yhteisiä ja yleisiä piirteitä, mutta silti jokainen vanhenee yksilöllisesti. Ihmisen tapa katsoa itseään samoin kuin roolit ja arvot iän lisääntyessä muuttuvat. Vanhukset ovat omia persooniaan ja jokaisella on yksilöllinen tapansa nähdä asioita, reagoida ja ilmaista itseään. (Heikkinen & Marin 2003, 31, 233.) Historia ja eletty elämä vaikuttavat itsetuntoomme. Harvaan asutussa Suomessa on totuttu yksinäisyyteen ja vähäisiin sosiaalisiin suhteisiin. (Räty 2002, 50.) Onnistuvassa vanhenemisessä ikääntyvä irtautuu sosiaalisista rooleistaan ja tekee tilaa nuoremmille. Arvomaailman muutoksiin kuuluvat henkisten arvojen korostuminen aineellisten arvojen kustannuksella. (Heikkinen & Marin 2003, 28 – 29.) Onnistuvalle vanhenemiselle on tyypillistä aktiivinen toiminta, joka ylläpitää fyysistä ja psyykkistä toimintakykyä ja sosiaalista osallistumista. Kehitellään strategioita, joiden avulla moni vanhus voisi selviytyä omin avuin mahdollisimman pitkään.

Kuvajan (1992, 12 - 2) tutkimuksessa yksinäisyyden käsite on moniulotteinen. Yksinäisyys nähdään subjektiiviseksi ilmiöksi, jossa painottuu yksinäisyyden tunteen epämiellyttävävyys. Yksin asumisella on vaikutusta yksinäisyyden kokeamiseen ja näiden välinen yhteys on osoitettu tutkimuksissa. Mielekkään toiminnan puute, muuttoliike ja hoitajien vaihtuvuus saattavat aiheuttaa yksinäisyyttä. Yksinäisyyttä voi lieventää vapaaehtoistyön avulla. Joko itse voi saada apua tai toisaalta voi hakea mielekkyyttä elämään olemalla mukana vapaaehtoistyössä.

2.4 Vapaaehtoistoiminta

Vapaaehtoistoiminta on työtä, jota kuka tahansa voi tehdä iästä, sosiaalisesta asemasta tai asuinpaikasta riippumatta omien kykyjen ja aikataulun mukaan. Vapaaehtoistoiminnassa ihmiset yhdessä ryhtyvät parantamaan elämänlaatuun ja voittamaan vaikeuksiaan (Lehtinen 1997, 17). Ennen vapaaehtoistoimintaa ei arvostettu, koska naapuriapu on ollut osa jokapäiväistä elämää. Nykyisin yhdessä tekeminen, hyvä mieli ja elämän ilo ovat arvokas asia. Kun ihminen saa rakastaa, hän tulee ihmiseksi toisen rinnalla. Ennen vapaaehtoistoiminnassa noudatettiin keskusjohtoisia toimintamalleja, nykyisin käytetään ammatillista ja järjestöllistä tukea. Maailman muuttuessa vapaaehtoistoiminta on hyvin monitahoista. (Raninen 2007, 3.) Vuosi 2011 on EU:n vapaaehtoistoiminnan vuosi.

Vapaaehtoistyöhön osallistuminen tulee lähteä omasta halustaan vapaaehtoisesti omin ehdoin ja taidoin. Palkattomuus tarkoittaa, että toimijoille ei makseta palkkaa eikä palkkiota. Toimintaa kuvataan hyvin usein hyväntekeväisyydeksi. Sopiva tehtävä ihmiselle löytyy kykyjen mukaan. Vapaaehtoistoiminnan tehtävä on ihmisten välisen vuorovaikutuksen ja omaehtoisen osallistumisen edistäminen sekä vaikuttaminen yhteiskunnan palvelujen kehittäminen ihmisten tarpeita vastaaviksi. (Lehtinen 1997, 20.) Yhteistoiminnalla saadaan ihmeitä aikaan. Opinnäytetyötä kirjoittaessani radiossa mainittiin mummonkamaritoiminta Tampereella. Säännöllinen vapaaehtoisen tapaaminen tuo iloa ja hyvää mieltä vanhukselle. Toimintaan on tullut mukaan myös miehiä, mikä on positiivinen ja toivottu asia. Arkipäivän teot eivät tarvitse olla suuria. ”Maailma muuttuu yksi ihme kerrallaan”, kirjoittaa Eeva Kuuskoski. (Raninen 2007, 3.)

Vapaaehtoistoiminnalle on oltava tiettyjä edellytyksiä. Toimintaa voi verrata puuhun, jota on leikattava ja vanhoja oksia otettava pois. Puu säilyy elinvoimaisen ja juuret leviävät laajalle. Vapaaehtoisista on pidettävä huolta, johon kuuluu koulutus, ohjaus, konsultointi ja palkitseminen. Vapaaehtoistoiminta ei ole ilmaista. Maksullisia toimintoja ovat esimerkiksi tiedotus-, puhelin-, posti- ja matkakulut. Vapaaehtoistoiminnan tukeminen ja kontrolli ulottuvat myös työn sisältöön, toimintamalleihin ja käytettäviin metodeihin. (Lehtinen 1997, 21.) Omaishoitajakin kaipaa hetkeksi kotimiestä. Auttaminen alkaa arjen pienistä teoista.

(Raninen 2007, 3; Tammisto 1995, 46). Aktiiviset ihmiset ja ryhmät muodostavat sosiaalisten suhteiden verkoston, joka tuottaa sosiaalista pääomaa. Vuorovaikutus ja luottamus lisäävät yhteistyötä. Hyvän elämän edellytyksiä on kuulua johonkin.

Ihmisten välillä itsestään syntyvänä vapaaehtoisuus muuttui 1990-luvulla. Vapaaehtoisuuden rakennemuutoksessa käsiteltiin eri näkökulmia ja kokonaisvaltaisena auttamisena se oli katoamassa. Vapaaehtoisuuden rakennemuutos merkitsi, että vapaaehtoisuudella ei ollut tulevaisuutta. Yhteiskuntaa ohjaavat arvot olivat murentuneet ja uusien vapaaehtoisten motivoinnissa oli vaikeuksia. Ihmisystävällinen lähestyminen ei vastannut modernin ihmisen yksilökeskeistä ajattelua. (Sorri 1998, 95–96.) Kuitenkin moni eläkeläinen on lapsesta asti tottunut talkootyöhön ja naapuriapuun. Halu auttaa toisia tekee hyvän mielen.

Yeungin (2002) tutkimuksen mukaan suomalaisten vapaaehtoistoiminta painottuu urheiluun ja sosiaalialaan. Tehtävien vastuun erilaisuutta on korostettu, vaikka vapaaehtoiset ja ammatillaiset toimivat yhdessä. Ei-julkisille palvelun tuottajille on siirretty vähitellen peruspalveluja, kuten vanhusten hoivaa ja koulu- ja laisten iltapäivähoitoa. Vapaaehtoistoiminnan ja vapaaehtoisjärjestöjen roolit ovat moninaisia: ne täydentävät, korvaavat ja uudistavat ammatillisia ja julkisia palveluja. (Matthies 2005, 308.)

2.5 Kirkon vapaaehtoistyö ja diakoninen rakkaus

Kirkollisen diakonian historian lähtökohtana pidetään Apostolien tekojen luvussa kuusi olevaa kuvausta Jerusalemin alkuseurakunnassa syntyneestä ongelmasta ja sen ratkaisemisesta. Uskon veljiä ja sisaria syrjittiin, koska he jakoivat avustuksia leskille. Avustusten jakamisesta käytettiin sanaa diakonia. Ruoan jakaminen ei saanut lyödä laimin ”Jumalan sanan jakamista” (Veijola 2002, 13.) Alkuseurakunnissa pidettiin yhtä. Silloin ei ollut köyhiä eikä syrjäytyneitä. Diakonia on kristilliseen rakkauteen perustuvaa palvelua, joka toteutuu kirkon elämänsä ja ihmisten vuorovaikutuksena. Hädässä olevien auttamiseen on eriaikoina vaikuttaneet yhteiskunnalliset olot, kulttuuri, sairaudet, sodat ja onnettomuu-

det. Viime aikoina diakoniaa on kuitenkin jälleen kutsuttu kantamaan vastuuta erityisesti mielenterveyskuntoutujien sekä kehitysvammaisten avohoidosta. Vanhusten määrän lisääntyminen ja kotihoidon yleistyminen merkitsevät diakonian tehtävien kasvua. Omaishoitajien tukemiseen ei yhteiskunnalla ole riittävästi voimavaroja. (Veikkola 2002, 115–116.)

Seppo Häkkinen (2010, 214) kirjoittaa, että seurakunnan toimintaa korostaa yhteisöllinen ja sosiaalinen luonne. Seurakuntalaiset kiinnittyivät kristilliseen perinteeseen kristillisten tapojen kautta. Kirkon ja seurakuntien toimintaan kuuluu oleellisesti vapaaehtoinen auttaminen. Diakoniatyö on syntymävika, joka on periytynyt alkuseurakunnaasta lähtien. Auttaminen on todellisen kristityn normaalia toimintaa, jossa huomioidaan sairaat ja syrjäytyneet. Tehdään vapaaehtoisesti sairaalakäyntejä ja kuunnellaan yksinäisiä. Kylmä kristitty puolestaan ei ota huomioon auttamista, koska se on hänelle rasite. (Niininen, 2011)

Kirkkolain ensimmäisessä luvussa määritellään kirkon tehtävä, joka on julistaa Jumalan sanaa ja jakaa sakramenteja sekä levittää kristillistä sanomaa ja lähimmäisen rakkautta. Lähimmäisenrakkauden toteuttamisella tarkoitetaan tavallisesti lähetystyötä ja diakoniaa. Lähtökohtana on ajatus pitää esillä Jumalan kunnian ja armon evankeliumi. Kirkon asiakirjoissa jäsenten tehtävänä on kuunnella toisiaan. Katekismuksessa sanotaan, että Jumala on rakkaus, hän tahtoo, että rakastamme lähimmäistä niin kuin itseämme. (Harju ym. 2001, 25 - 26.) Rakkauden kaksoiskäskyssä sanotaan: ”Rakasta Jumalaa yli kaiken ja lähimmäistäsi niin kuin itseäsi”. Uskomisen Jumalaan on sama kuin Jumalan rakastaminen. Ihminen saa lahjana Jumalaan suuntautuvan uskon ja lähimmäiseen suuntautuvan rakkauden eli auttamishalun. Jokainen ihminen tietää, mikä on toisen kannalta hyvää ja oikeaa. (Harju ym. 2001, 27) Hänen tulee toimia toisen hyväksi silloin, kun toinen tarvitsee apua. (Gothoni 2010, 93 – 95) Diakoniatyö on aina ollut kulloisenkin ajan tarpeita tunnistavaa ja monipuolista. Diakoniatyötä tehdään kokonaisvaltaisesti kristillisestä ihmiskäsityksestä. Ihminen kohdataan Jumalan luomana ja Jumalan kuvana. Jokaisella kristityllä on velvollisuus vaikeuksissa olevan lähimmäisen auttajana. Jokaiselle ihmiselle kuuluu elämä, jokapäiväinen ravinto ja turvallisuus. Diakoniatyö on eheyttävää,

kokonaisvaltaista, pyyteetöntä työtä. Siihen kuuluu myös hyvinvoinnin ja terveyden vaaliminen sekä, itsensä ja muiden arvostaminen.

”Diakonia kuuluu kirkon olemuksen ytimeen. Se on määritelty kirkkolaisissa julistuksen ja sielunhoidon lisäksi kirkon yhdeksi päätehtäväksi. Seurakunnan ja sen jäsenten tulee harjoittaa diakoniaa, jonka tarkoituksena on kristilliseen rakkauteen perustuva avun antaminen erityisesti niille, joiden hätä on suurin ja joita ei muulla tavoin auteta. Toiminnasta määrätään tarkemmin kirkkoneuvoston tai seurakuntaneuvoston hyväksymässä diakoniatyön johtosäännössä” (Kirkkojärjestys 4:3) Kristillisessä lähimmäisen vastuussa kirkko näkee armahtavan rakkauden ja oikeudenmukaisuutta vaativan rakkauden. Ihmisten samanarvoinen ja yhtäläinen kohtelu Jumalan edessä on kirkon sanoman perustana. Jatkuvia haasteita ovat yhteisvastuu ja vastuun kantaminen heikoimmista. (Harju ym. 2001, 17.) Laajasti määriteltynä diakonia tarkoittaa ”kaikkia hyviä ja rakentavia tekoja maailmassa”. Näin ollen diakonian harjoittaminen ei ole sidoksissa kirkkoon, vaan kaikki hyvään tähtäävät ja hyvää toteuttavat teot ja suoritukset palvelevat elämän kokonaisuutta ja hyvää yhteiskunnassa. Yhteiskunta ”harjoittaa diakoniaa” suojellessaan heikossa asemassa olevia tai kerätessään veroja. (Kettunen 2001, 18.)

Moni, myös moni vanhus, on löytänyt paikkansa diakonian vapaaehtoistyössä. Evankeliumin levittäminen sekä heikommassa asemassa olevien ja köyhien auttaminen kuuluvat yhteen. (Kauppinen 2008, 155). Seurakuntien vapaaehtoistoiminnan periaatteena on myötäelävä, lähimmäiskeskeinen, tasaveroiseen ihmisten väliseen vuorovaikutukseen perustuva ajattelu. Vapaaehtoistoiminnassa työskennellään yhteisön tai sen jäsenten hyväksi sekä tuetaan seurakuntalaisen auttamishalua. (Harju ym. 2001, 67.)

Diakonityöntekijän rooli on muuttunut vuosien varrella. Hän ei mene apua tarvitsevien luo, vaan asiakkaat tulevat tapaamaan diakonia vastaanotolle. Diakoniatyöntekijän imago muistuttaa kunnallista sosiaalityöntekijää. (Kettunen, 2001, 188, Henttonen 1997) Onko seurakunnan työyhteisö aina tällaista? Henttonen puhui oppitunnilla(2011) kutsumuksesta ja ihmisen vajavaisuudesta. Hän kannustaa Kristuksen rakkauteen, joka on diakonisen palvelun syvin lähde, sillä

vain se rakkaus on tässä maailmassa täydellisen puhdasta ja pyyteetöntä. Rakkaus on itsensä uhraavaa rakkautta, toisen rinnalle asettumista, läsnäoloa ja kuuntelemista, välittämistä, ilon ja surun jakamista toisen ihmisen kanssa.

Kuva 1. Aurinkorannikko

3 ESPANJAN AURINKORANNAT

Espanjan Aurinkorannikolla asuu brittien, saksalaisten ja skandinaavien lisäksi noin kymmenen tuhatta, talvikausina jopa 20 000 suomalaista. Aurinkorannikko sijaitsee aivan Etelä-Espanjassa ja levittäytyy Malagan kaupungin molemmille puolille. Costa Blancan lähistöllä asuu noin kolmetuhatta suomalaista, Mallorcalla ja Kanarian saarilla on tuhansia. (Karisto 2008, 10.)

3.1 Aurinkorannikko, Costa del sol

Välimeren turistikohteet ovat kasvaneet pienistä kalastajakylistä. Rannikolla aistitaan vielä Andalusialaisen kalastajakylän aitous. Kalastusta harjoitetaan vielä vähän. Rantahietikko on hieno. Paseo Martinimo on tyylikäs penkkeineen ja palmuistutuksineen. Rantavyöhykkeen kohokohtia ovat satama-alueet ja ranta-abaarit. (Karisto 2008, 109 -126.)

Aurinkorannikko on parisataa kilometriä pitkä hiekkaranta. (Kuvat 1 ja 2) Lounaasta Gibraltarin suunnasta lähestyttäessä, alue alkaa Esteponasta ja päättyy Nerjaan. Välillä ovat San Pedro de Alcantara, Marbella, Nueva Andalucia, Mijas, Fuengirola, Bedalmedena, Torremolinos, Malaga sekä Rincon de la Victoria, Tore el Mar ja Torrox (Karisto 2008, 107) Espanja on ollut suosittu matkakohde jo 1960-luvulla ja eläkeläismuutto on ollut muodissa 1970-luvulta lähtien

Kuva 2 Espanjan Aurinkoranniko (www.finnchalet.net)

Väyrynen (2007, 30–35) kirjoittaa, että ” 2000-luvun maastamuuttaja on tyypillisesti joko ulkomaille avioituja tai tavoitteistaan tietoinen määräaikaismuuttaja, jolle ulkomailla asuminen on vain yksi elämään kuuluva vaihe. Yhä enemmän on myös kausisiirtolaisia, jotka asuvat vain osan vuotta.” Opiskelu on lisääntynyt ulkomaan harjoittelujen myötä. Uusien elämäkokemusten hankitaan hyvinvoinnin lisääntyessä. Ihmissuhteet ovat myös eräs muuton syy. Yhteisöjä voidaan tarkastella erilaisista lähtökohdista. Aurinkorannikon alueella asumisella ja suomalaisella taustalla suuri osa eläkeläisistä puhaltaa yhteen hiileen ja toimivat yhdessä. Monimuotoisuus näkyi myös tutkimuksessa. Suomalainen yhteisö käyttää paikallista radiokanavaa. Joka torstai kävi pappi puhumassa sanan viikonvaihteeksi ja samalla hän ilmoitti kaikki viikonlopun menovinkit. Suomalaiset käyvät myös tutuissa suomalaisravintoloissa ja – kahviloissa. 2010 syksyllä tuntui, että seurakuntakodin ympärillä oli suomenkielisiä kahviloita ja baareja joka kadun kulmassa. Niissä leivottiin karjalanpiirakoita ja tuoretta suomalaista pulaa. Kausisiirtolaisuus luo epävarmuutta yhteisötoimintaan. Keväällä eläkeläis-

ten lähtiessä Suomeen, ei paluusta ole tietoa. Ikääntyminen ja sairaudet tuovat haastetta sekä muuttavat monien suunnitelmia. Näin ollen vapaaehtoisista tulee pitää hyvää huolta ja uusia jäseniä saatava jatkuvuuden takaamiseksi. Yhdistysten näkökulmastakin eläkeläiset olivat aktiivisia harrastajia itsestään huolta pitäviä ja monessa mukana. Paljon puhuttiin yksinäisyydestä, mutta yksinäisyyttä ei näkynyt. Paikallisyhdistysten, esimerkiksi Sofia opisto, Suomela ja seurakunta, tarjonta oli hyvin samankaltaista: retkiä, harrastuspiirejä ja teemailtoja.

3.2 Suomalaisia palveluita

Suomalaisia kahviloita ja ravintoloita on paljon Espanjan Fuengirolassa. Muutamia suosittuja paikkoja mainitakseni: Thelman pullapuoti, Kardemumma, Ritän kahvila, Jasmine, Witi, Los leones ja Rosio. Itse suosin paikallisia paikkoja, koska leivoksen hinta oli puolet halvempi kuin suomalaisten. Paikallisten konditorien leivokset olivat myös suussa sulavia ja herkullisen näköisiä.

Fuengirolassa toimii myös suomalainen kirjakauppa Hemminway, suomalaisia lääkäreitä, hammaslääkäreitä ja hieroja. Tampereen urheiluhierojakoulu toimii myös Los Pacosissa. Urheiluhierojakoulun opetus sekä harjoittelu tapahtuvat Espanjassa. Suomalaisia kampaamoja, partureita on kymmenittäin, löytyy myös autokauppoja sekä auto korjaamo ja jopa kodittomien koirien yhdistys.

Sofia opisto järjestää erilaisia kursseja ja retkiä suomalaisille asukkaille. Sofiasa on avoimen yliopiston opintoja, opintokerhoja kaiken ikäisille nuorille, nuorille aikuisille, työikäisille ja senioreille. (sofia-opisto i. a.) Kävin ilmaisilla yleisöluennoilla: "Mitä ruoasta puuttuu", "Tietoa sepelvaltimotaudista", "Kalastajakylästä turistiryssäksi", "Malagan historia" sekä maksullisella espanjan kielen kurssilla. Retkiä tehdään lähiympäristöön. Monet haastateltavat kävivät Sofia opiston kursseilla.

Aurinkorannikon suomalaisille on olemassa yhdistyksiä, joista tunnetuin on Asociacion Finlandesa Suomela. Se järjestää erilaisia toimintoja jäsenilleen lokakuusta pitkälle kevääseen. Jäsenet voivat harrastaa esimerkiksi tanssia, kuo-

rolaulua, liikuntaa, käsitöitä, kieltenopiskelua ja taidetta. Yhdistys ilmoittaa toiminnastaan Suomelan Sanomat – jäsentiedotteessa. (suomela.i.a.)

Suomi - Seura on suomalaisten etujärjestö ulkomailla. Jäsenyyden myötä saa neuvoa ja tietoa suomalaisten kulttuurijärjestöistä, viranomaisista, veroasioista, kouluista ja lapsilisistä. (suomi-seura.i.a.)

Helena -koti on suomalainen perhekoti Fuengirolassa. Helena -koti on perustettu 1994 ja tarkoitettu ikääntyville vanhuksille tai sairaille. (perhekoti helena i.a.) Helena-kodissa työskentelee suomalaisia hoitajia. Hoitopaikka sijaitsee Mercadoa kaupan yhteydessä ja merelle on matkaa 300 m. Rakennus on melko uusi ja huoneet ovat kauniisti kalustettuja. Helena- kodin periaatteena on kokonaisvaltainen hoito, jossa ikäihminen kokee hyvänolon tunteen sekä korkeaa elämän laatua. Ammattilaiset tuovat turvaa asiakkaiden itsenäiseen asumiseen.

Madridin suurlähetystö palvelee Espanjassa asuvia ja vierailevia suomalaisia Suomen viranomaisiin liittyvissä asioissa. Suurlähetystön tehtäviin kuuluu tiedotus ja suomalaisen kulttuurin edistäminen. Konsulipalveluja ovat muun muassa passiasiat, notaaritehtävät ja määrämuotoiset oikeustoimet, perheoikeus, kansalaisuus ja hädänalaiseen asemaan joutuneen Suomen kansalaisen avustaminen.(suurlähetystö i.a.)

Anneli ja Juhani Oja (2010, 21 - 24) kirjoittavat vapaaehtoistyön toiminnasta Espanjan Aurinkorannikolla. Ennen oli paljon erilaista toimintaa: raamattupiiriä, keskustelupiirejä, pitopalvelua, vappulounas, kuoroa. Hilikka Kesti kirjoittaa kirjaston ja kirpputorin perustamisesta. Vertaistukiryhmistä hän mainitsee omaishoitoryhmän, syöpään sairastaneiden ryhmän, AA-kerhon, mieli maasta ryhmän ja sydänvertaistukiryhmän.(Kesti 2010, 28–29.)

Uskonnollisia yhteisöjä ovat muun muassa Jehovan todistajat ja helluntai seurakunta. Turistikirkko on näkyvä kotikirkko rantakadulla. Se toimii yhteiskristillisen periaatteen pohjalta, jossa kaikki ovat yhtä. Turistikirkko järjestää viikoittain useita hengellisiä tilaisuuksia, joissa voi tavata suomalaisia. Espanjan turistikirkko on perustettu vuonna 1980. Toiminta on nykyään ympärivuotista, vaikka

pääosa seurakuntalaisista viettää kesän Suomessa. Turistikirkko on FIDAN yhteistyökumppani Espanjassa. Pacosin Majakka toimii rukoushuoneena ja toimintakeskuksena. Sunnuntain jumalanpalvelukset pidetään Skandinaavisessa Turistikirkossa Fuengirolassa. Jumalanpalvelukset toimitetaan vapaaehtoisvoimin. Kukaan ei saa palkkaa. Kesäisin tilaisuudet pidetään Majakalla. Turistikirkon väki vaihtuu vuosittain. (Niinen 2011) Turistikirkolla on kaikissa samoissa kohteissa toimintaa kuin Suomen evankelisluterilaisella kirkollakin. Luterilaisen kirkon jäsenet osallistuvat myös turistikirkon toimintaan. Jotkut käyvät molempien yhteisöjen tilaisuuksissa. Turistikirkko on aiemmin toiminut enemmän vapaitten suuntien yhteisönä, mutta nyt se on selvästi helluntailaisten johtama. (Mäkeläinen 2011, 42.)

3.3 Aurinkorannikon suomalainen seurakunta

Andalusiaan Fuengirolaan alettiin 1970-luvulla rakentaa Los Pacosin kylää. Los Pacos tuli tunnetuksi suomalaisten urheilijoiden harjoituspaikkana. Suomalaisten hengellinen huolto tapahtui alussa helluntailaisten avulla Aurinkorannikolla. Ruotsalaisessa turistikirkossa pidettiin hengellistä toimintaa. (Kääriäinen 2003, 369 - 371.)

Mäkeläinen (2010) kirjoittaa, että Manner-Espanjaan muodostui kaksi suomalaiskeskittymää, Aurinkorannikolle ja Costa Blancalle. 1970-luvun mittaan oli tullut niin paljon talviasutusta Aurinkorannikolle, että 1977 sinne perustettiin suomalaisyhdistys. Niinen kertoo, kuinka helluntaiherätys aloitti toimintansa Torremolinoksessa 1979 espanjalaisessa turistikirkossa ja siirtyi sieltä Los Pacosiin 1980. Helluntaiherätys käynnisti pysyvän toiminnan Turistikirkko-nimikkeellä. Luterilaisen kirkon koko Espanjaa varten palkkaama turistipappi Seppo Heikkilä vieraili siellä ensimmäisen kerran 1979. Pysyvään paikalliseen järjestelyyn päästiin Kansan Raamattuseuran toimintana vasta vuoden 1985 alusta, ja seuraavana vuonna perustettiin Manner-Espanjaan suomalainen evankelisluterilainen seurakunta (Niinen 2011; Klemi 2001, 38; Peltola 1997, 129.)

Evangelisluterilaisen kirkon virallinen toiminta aloitettiin 1985 vuoden alusta. Alussa pappi vaihtui vuosittain. Taloudellinen nousu ulottui kirkkoon ja toiminta vakiintui. Papin apuna oli seurakunta ja kirkkoneuvosto. Ole-lehti oli seurakunnan tärkein ilmoituskanava. Seurakunta sai myös suomalaiseseen paikallisradioon lähetyssaikaa. Turistikirkon tarjoamaa kokoontumisaikaa pidettiin huonona, joten siirryttiin Ruotsin evangelisluterilaisen kirkon tiloihin. Jumalanpalvelukset muodostivat toiminnan perusrungon. Ohella oli myös muuta toimintaa: kuoro, naisten piiri, raamattupiiri, keskustelupiiri, lähimmäispalvelun piirit. Ajoittain vapaaehtoisia vastuunkantajia oli toistasataa. (Niininen 2011; Kääriäinen 2003, 375 - 376.) Lähimmäispalvelun kursseja pidettiin jo alkuaikoina. Vapaaehtoiset auttoivat tulkkauksessa, sairaalaan tai lääkärille viennissä. Nykyisin lähimmäispalvelukurssin nimi on muuttunut ystäväpalvelukurssiksi.

Uusien tilojen myötä seurakunnan palvelukyky lisääntyi. Erilaiset toimintaryhmät, seurakuntaillat, kirkolliset toimitukset, lähimmäispalvelun päivystys, teemataapahtumat, avointen ovien toiminta, monenlaiset kokoukset, äiti-lapsikerho, kuoroharjoitukset, musiikkitilaisuudet, kirkkokahvit, myyjäiset ja niin edelleen kuuluivat seurakunnan tarjontaan. Kyseessä oli monipuolinen ja moni-ilmeinen kohtaamispaikka, jonne siirtokunnan pysyvämpi väki kuin satunnainen kulkija ovat lämpimästi tervetulleita. Toiminnan kautta oli mahdollisuus saada kristillisestä uskosta elämäänsä voimaa ja sisältöä. (Peltola 1997, 317.) Seurakunnan toiminta perustui jäsenten aktiiviseen vastuunkantoon, he esimerkiksi järjestivät lasten ja nuorten iltoja. Palkatut työntekijät vastasivat kirkollisista toimituksista ja messuista. Jumalanpalvelus toteutettiin palkattujen pappien johdolla, vapaaehtoistyön tekijät osallistuivat kolehdin kantoon ja evankeliumin lukuun sekä kestitukseen. Monet työtä etsivät tulivat seurakuntaan vapaaehtoistyöhön. Mielekäs tekeminen on terapiaa.

Ensimmäisenä adventtina 28.11.2010 Aurinkorannikon seurakunta Espanjassa vietti 25-vuotisjuhlaansa. Evangelisluterilainen seurakunta on väkimäärältään suurin ulkosuomalaisseurakunta. Arkkipiispa Kari Mäkinen saarnasi juhlamesussa Los Bolichesin katolisessa kirkossa. Malagan roomalaiskatolisen hiippakunnan piispa Jesús Esteban Catalá Ibáñez osallistui myös messuun. Ulkosuomalaisseurakunnissa kirkon työ luo yhteisöllisyyttä, jossa jumalanpalveluk-

silla ja muilla yhteisillä kokoontumisilla on tärkeä merkitys ihmisille. Manner-Espanjan johtava siirtolais- ja turistipappi Timo Sainio ja Aurinkorannikon diakoniatappi Kaisa Salo työskentelevät suomalaispappeina. Aurinkorannikolla on talviaikaan myös useita kausipappeja. (Suomen evankelisluterilainen kirkko i.a/ulkosuomalaiset; havaintopäiväkirja) Ulkomailla on helpompi osallistua erilaisiin toimintoihin. Kynnys astua kirkon järjestämiin tapahtumiin on matalampi kuin Suomessa.

Kirkon tulee tukea ulkosuomalaisia niin, että he löytävät paikkansa uuden kotimaansa kirkon seurakuntaelämässä. Sitoutuminen toimintaan tarkoittaa, että ulkosuomalaiset toimivat subjektiivisesti ja vastuullisesti. Joustavuus tarkoittaa toiminta-alueiden vaihtamista tarpeen mukaan (Kääriäinen 2003, 18) Riekkinen kiittelee suomalaisten vapaaehtoisten hyvin tehdystä työstä Espanjan Aurinkorannikolla. Katolinen ympäristö on erityisen herkkää ja kristillinen työ joutuu kohtaamaan ajankohtaisia ja ekumeenisiä haasteita. Hän toivoo, että kirkon perustehtävä toteutuisi mahdollisimman hyvin yhteen hiileen puhaltaen yhdistäen voimat. Jokainen jäsen voisi tuoda oman lahjansa yhteiseen käyttöön. (Riekkinen 2010, 12–13) Keinänen puhuu samaa: ”Usko siirtää vuoria. Yhteistyössä piilee voima” suurlähetystö ja konsulaatti pyrkivät löytämään ongelmiin ratkaisun. Yhdessä neuvotellaan ja laki rajaa mikä kuuluu lähetystön tehtäviin. (Keinänen 2010, 16)

Diakonian tarvetta ja mahdollisuuksia Espanjassa on vaihtelevasti. Aurinkorannikolla diakoniatyö oli keskeinen työala jo Helsingin diakonissalaitoksen aloittaessa työn. Söderlundin opinnäytetyössä 1993 tulee ilmi, että Espanjan suomalaisyhteisö on kuin pala Suomea iloineen ja suruineen. Osa ihmisistä tarvitsee hoitoa ja turvaa. Köyhyyttä ja syrjäytymistä oli nähtävinä jo vuonna 1993. Köyhyyttä on sekä rahallinen köyhyys että elämän sisällön köyhyys. Suomalaiset eivät osaa kieltä ja näin ollen ovat sidoksissa omaan yhteisöönsä. Työttömien nuorten ja lapsiperheiden ongelmat tuovat uusia ongelmia. (Söderlund 1993, 36.)

Kirkon ulkosuomalaistyön yleisenä linjana on auttaa integroitumaan paikalliseen yhteiskuntaan ja kirkkoon. Espanjassa tätä linjaa ei voida noudattaa, koska siel-

lä ei ole luterilaista kirkkoa. Ulkosuomalaisille halutaan taata paikka, jossa voi pysähtyä Sanan äärelle ja laulaa suomalaisia virsiä. Teologian tohtori Heikki Mäkeläinen (2011) on kartoittanut suomalaisten osallistumista luterilaisen kirkon toimintaan Espanjassa. Ulkosuomalaisseurakunnat ovat pieniä, mutta kodinomaisia. Jumalanpalveluksissa koettiin yhteisöllisyyttä. Ulkosuomalaisseurakuntien ydintehtävä on ruisleivän makuinen. Perhekeskeisyys painottuu seurakunnissa. Papin keskeisiin tehtäviin kuuluu myös sielunhoito ja monenlainen tuki yllättävissä tilanteissa. seurakuntayhteys tulee todelliseksi elämän voimaksi ja kirkon kynnyks madaltuu ulkomailla. (Suomen evankelisluterilainen kirkko i.a.) Mäkeläisen(2011) mukaan Espanjan seurakuntayhteyden vahvistaminen voi tapahtua lähinnä vain suomalaisen seurakunnan puitteissa, koska paikallista luterilaista kirkkoa ei ole. Tiedotushaaste koskee sekä kirkkoa Suomessa että jokaista paikallista toimivaa yksikköä Espanjassa. Valmius ottaa vastaan uusia jäseniä on tarpeellinen korostus kaikille organisaatioille, joitten toiminta perustuu helposti jo aktiivisesti mukana olevien toimijoiden varaan.

4 AIKAISEMMAT TUTKIMUKSET

Heikki Mäkeläisen (2011, 41, 58, 61) tutkimus: Suomalaisten kirkollinen osallistuminen Espanjassa, pohtii suomalaisten kirkossa kävijöiden mielipiteitä Espanjassa sekä Aurinkorannikolla että saarilla. Alkoholin väärinkäyttö on ennen ollut vakava ongelma, mutta nyt määrät vuodet ovat ohi. Seurakunta antaa tiloja AA kerhon toimintaan. Yksittäistapauksia alkoholin väärinkäytössä saattaa esiintyä ja niissä papit auttavat virkamiehiä. Haastatteluissa toivottiin papin ihmisläheisyyttä, lämpöä ja jalkautumista. Haastateltavat olivat huomioineet viiden kuukauden tyhjäkäynnin seurakunnan toiminnassa, koska kesäaikaan ei järjestetä muuta kuin messu.

Teologian tohtori, tutkija Jenni Spännäri (2009) on tutkinut uskonnon vaikutuksesta ikääntyneiden ulkosuomalaisten kulttuuri-identiteetissä Aurinkorannikolla. Spännäri huomioi, että muuton syynä oli yleensä eläkkeelle jääminen, joka on uusi elämän vaihe. Elämän muutos voi tuoda kriisejä, mutta toisaalta haastateltavat olivat kokeneet vapautumista entisestä ympäristöstä. Seurakuntaan oli helppo mennä, uskonnon tarpeellisuutta pidettiin tärkeänä ulkomailla. Kirkko toi turvaa. Spännäri jatkaa uutta tutkimusta uskonnollisten yhteisöjen ja uskon asemasta aurinkorannikolla. (Uusi Fuengirola 2011, 24)

2008 on ilmestynyt Antti Kariston tekemä perusteellinen tutkimus Aurinkorannikon eläkeläisistä, jossa käsitellään myös eläkeläisten suhteita paikallisiin ja paikallisten kuvaa suomalaisista suomalaisten näkökulmasta. Turistit ja talviasukkaat osoittautuvat erilaisiksi ryhmiksi. Karisto toteaa, että turisteja ei sido kotimaan eikä kohdemaan käyttäytymisnormit. Hän on myös tutkinut suomalaisten talviaikaista asumista Espanjassa. Eläkeläisenä uskalletaan vesiliukumäkeen, nautitaan vapaudesta ja tehdään sellaista mitä työiässä ei ehtinyt tehdä.

Marianne Väyrysen (2007, 37–40) opinnäytetyössä diakoniatyö ja ihmisten kohtaaminen koettiin tärkeäksi osaksi yhteistyötä. Väyrynen tutki yhteisöjen merkitystä Aurinkorannikolla ja yhteenkuuluvuus tuli selvästi esille ulkosuomalaisten parissa. Yhteisöjen toiminta perustuu vapaaehtoisuuteen. Ihmiset ovat aktiivisia,

itsestään huolta pitäviä ja harrastavat paljon. Suomalaiset suosivat suomalaiskahviloita ja ravintoloita.

Rahko Mervi (2003) Helsingin yliopistosta tutki espanjan suomalaisten eläkeläisten sosiaalisia suhteita oma elämäkerrallisen aineiston kuvaamana. Rahkon aineisto on kerätty vuonna 1998 Vanhuuden voimavarat -projektin järjestämän Espanjan talvisuomalaisille suunnatun kirjoituskilpailun sadosta. Elämäkerran kirjoittajia oli runsaasti. Tutkimusaiheena käytettiin kirjoittajan omia kuvauksia ja kirjoittajan sosiaalisia suhteita. Kirjoitelmat ovat positiivisia, joissa koettiin onnellisuutta. Rahkon tutkimuksessa yksin asuvilla riitti harrastuksia ja tekemistä. Yksinäisyyden kokemuksia ei ollut. Espanjassa olevat tutut ja sukulaiset auttoivat alkuun pääsyyn ja auttajaverkoston merkitys lisääntyi ikääntyessä. Kanssakäyminen tapahtui lähinnä muiden Espanjan talvisuomalaisten kanssa.

Leena Söderlund on tutkinut diakoniatyön tarvetta Aurinkorannikolla sosiaalityön projektissa keväällä 1993. Projekti Torrentupa oli Diakonissalaitoksen rahoittaman ja se jatkui kaksi vuotta. Söderlundin tutkimuksessa tulee selville, että ammattiauttajia tarvitaan vapaaehtoisten työnohjaajiksi sekä paneutumaan huono-osaisten asioihin. Espanjan suomalaisyhteisö on kuin Suomi pienoiskoossa iloineen ja suruineen. Söderlund huomioi köyhyyden ja syrjäytyneisyyden jo 1990-luvulla. (Söderlund 1993, 2, 37.) Mäkeläisen (2011, 41) haastattelussa ei ollut havaittavissa diakoniatyön lisätarvetta. Mäkeläinen on tehnyt tutkimuksen kirkon piirissä. Tutkimuksesta tulee esille, että seurakunnassa kävijöillä ei ole sosiaalisia ongelmia. Helsingin Sanomien (15.3.2011) mukaan sosiaalityöntekijää tarvitaan Aurinkorannikolle.

5 TUTKIMUKSEN TOTEUTUS

5.1 Tutkimustehtävä ja tavoitteet

Tutkimuksen tavoitteena oli selvittää, mitä Aurinkorannikolla yksin asuvat eläkeläiset tekevät päivisin ja millainen rooli seurakunnalla yksin asuville on Fuengirolassa. Kontekstina on suomalaisyhteisö eläkeläisen näkökulmasta.

Tutkimuksella hankittu tieto on merkityksellistä ulkosuomalaistyölle, koska toiminnan lähtökohta on ulkosuomalaisen oma osallistuminen ja sitoutuminen. Tutkimuksen tarkoitus oli kartoittaa, miten yksittäinen eläkeläinen kokee elämänsä ja olemisensa Aurinkorannikolla. Osallistuuko hän järjestettyyn toimintaan?

Etsin haastateltavia yksinäisistä eläkeläisistä, jotka tulivat seurakuntakodille yksin. Tutkimukseni piiriin kuuluivat pääasiassa kävelevät eläkeläiset. En lähtenyt etsimään yksinasuvia mistään laitoksista.

Tutkimuskysymykset ovat:

1. Millä tavoin yksin asuvat suomalaiset käyttävät eläkeläispäivänsä Espanjassa?
2. Miten he kokevat yksinäisyyden?
3. Mitkä ovat ihmisten halukkuus ja mahdollisuudet osallistua seurakunnan toimintaan?
4. Mitä seurakunta tarjoaa eläkeläiselle?
5. Mistä ihmiset ovat kiinnostuneita/ mihin he osallistuvat?

Tavoitteena on selvittää, kuinka yksin asuvat eläkeläiset asuvat vieraassa maassa ja löytävät Aurinkorannikon seurakunnan palvelut. Mitkä mahdollisuudet heillä on osallistua seurakunnan toimintaan? Tutkimukseni keskittyy tuomaan enemmän esille yksinäisten näkökulman. Mitä yksin asuvat päivän mittaan harrastavat ja kokevatko he yksinäisyyttä? Lähestymistapani olivat lähtökohtaisesti arjen tilanteet, joita analysoin ja sen jälkeen tarkastelin aikaisempien

tutkimusten valossa. Kävin itse kaikissa seurakunnan tarjoamissa kerhoissa. Näin pystyin myös havainnoimaan, millainen tarjonta kiinnosti yksin asuvaa. Omassa tutkimuksessa kysyin haastateltavilta, osallistuivatko he seurakunnan järjestämiin kerhoihin ja kokivatko nämä yksinasuvat Aurinkorannikon suomalaiset yksinäisyyttä. Heillä oli mahdollisuus olla tekemisissä oman etnisen ryhmänsä kanssa.

5.2 Tutkimuksen menetelmät

Opinnäytetyön tutkimusmenetelmä on kvalitatiivinen eli laadullinen. Kvalitatiivisen tutkimuksen lähtökohta on suurelta osin fenomenologia ja hermeneutiikka. Tekstin ja tulkitsijan kohdatessa syntyy vuoropuhelua ja kahden ihmisen välistä jännitettä. Hermeneuttinen metodi on tulkitseva ja ymmärtävä. (Tuomi & Sarajärvi 2009, 96; Karisto 2008, 58; Anttila 2005, 305.) Laadullinen tutkimus pyrkii ymmärtämään ihmisen toimintaa ja löytää ilmiöiden yhteisiä merkityksiä. Selitettäessä ihmisen toimintaa pyritään ymmärtämään toiminnan tavoitteet, motiivit ja taustalla vaikuttavat syyt. Se pyrkii selvittämään ihmisten tulkintoja ympäristöstä ja korostaa kokonaisvaltaisuutta ilmiöiden tarkastelussa. Kokonaisvaltaisuudella tarkoitetaan esimerkiksi yhteiskunnallisen kontekstin huomioonottamista, tutkimusmenetelmien, ihmiskäsityksien ja aineistojen monipuolisuutta ja monitieteistä näkökulmaa. Vertauksena voidaan kuvailla kolmiulotteista palapeliä tai perinteistä leikkikalua pirunnyrkkiä. Minun tuli katsoa maisemaa monesta ikkunasta ja moniväristen silmälasien läpi. Yksilön sosiaalisen ympäristön ymmärtäminen on olennaista pyrittäessä ymmärtämään hänen toimintansa kokonaisuudessa. (Hirsjärvi, Remes & Sajavaara 2007, 156–159.)

Ulkoinen maailma rakentuu ihmisen tajunnassa ja välittyy kokemuksessa. Luotettavuudessa tulee pyrkiä avoimuuteen. Tutkijan näkökulmasta käsin keskeistä on kuvata ne asiat avoimesti, jossa tutkijalla ja tutkimuskohteella on olemassa yhteys edellä mainitusta näkökulmasta. Yleistettävään tietoon pyrkiessään tutkijan tulee pyrkiä eristämään mahdollisimman hyvin muodostamansa tiedolliset löydökset muusta kokemuksesta. (Metsämuuronen 2006, 195 - 199.) Fenomenologinen tutkimusmenetelmä korostaa tutkijan omaa havaintojen tekoa,

kokemusta, jolloin tutkittava ilmiö avautuu tutkijalle aitona, ennakkoluulottomana ja monimuotoisena. Tutkija, siis minä, elin kokemuksen todellisuutena. Yksittäisistä ilmiöistä, käytännöstä tulevasta aineistosta ja tekstin kuvauksesta tulee oivaltaa, mistä on kysymys ja irtaantua omista ennakkoluuloista. (Anttila 2005, 329.) Kokemus ulkomailla olemisesta oli uusi. Havaintoni vieraassa maassa ja yksinäisyyden kokeminen oli todellista. Ympäristön ymmärtäminen, kuuntelu ja samaistuminen suomalaisuuteen olivat helppoa.

Luotettavuus merkitsee lukijan näkökulmasta, että johtopäätökset ovat totta ja elämänmakuisia ja todellisia. Keskinäinen vuorovaikutus korostuu. (Tuomi & Sarajärvi 2009, 21; Kettunen 2001, 180 - 182.) Tutkimustuloksia ei voida yleistää, koska otos on pieni. Haastateltavani olivat vain Fuengirolan alueelta. Johtopäätökset pätevät vain minun aineistoni sisällä. Luotettavuus on sitä, miten hyvin osaan kuvata tutkittavaa ilmiötä. Kysymysten ymmärtämisessä oli ongelmia. Litteroinnissa huomasin sanojen painotuksen merkityksen.

5.3 Tutkimusaineiston keruu

Teemahaastattelu on yksinkertaisesti sitä, että kysytään joltakin, kun halutaan tietää, mitä joku ajattelee jostakin asiasta. Keskustelu tapahtuu tutkijan aloitteesta ja tutkijan ehdoilla vuorovaikutuksessa haastateltavan kanssa. (Eskola & Vastamäki 2007, 25 - 28.) Aloittelevana tutkijana tein ensimmäisen haastattelun koemielessä eräälle yksinäiselle, jonka olin tavannut seurakunnassa muutamia kertoja. Oli mietittävä, miten kohtaa haastateltava ja kuinka paljon antaa itseltään haastattelutilanteessa. Jännitin toimiiko nauhuri. Tutkimushaastattelun kautta ihmisellä on mahdollisuus saada äänensä kuuluviin. Teemahaastattelussa aihepiirit olin määritellyt etukäteen. Avoimessa haastattelussa tilanne muistutti tavallista keskustelua. Haastattelupaikka on olennainen tekijä vuorovaikutustilanteessa. Haastattelut tein kotona, puistossa ja katukahvilassa. Paikka tuli olla mahdollisimman rauhallinen, sillä tarkoitus on keskittyä haastatteluun eikä ohikulkijoiden katseluun. Ympäristö oli tuttu ja turvallinen. Muutamassa haastattelussa kävikin, että ohikulkija jäi juttelemaan, jolloin haastattelu keskeytyi. Haastattelua jatkettiin tuttavan lähdettyä. Kerran taas haastateltava sai puhellun

ja se meni nauhalle. En kuitenkaan litteroinut puhelua, vaan ohitin kohdan. Mitä enemmän tekee haastatteluja, sitä enemmän oppii kyseisissä tilanteissa.

Aineistonkeruumenetelmänä käytin teemahaastattelua sekä havainnointia Fuengirolan seurakuntakodissa. Haastattelin henkilökohtaisesti seurakuntakodissa kävijöitä. Analysoin aineistoni teemoittamalla kysymysrungon mukaan. Litteroin aineiston harjoittelussa ollessani. Tutkimuksen kohderyhmänä olivat Aurinkorannikolla yksin asuvat suomalaiset eläkeläiset. Tutkimus kohdistui kausiasukkaisiin ja pysyviin asukkaisiin, jotka ovat asuneet Espanjan Aurinkorannikolla vähintään kahden vuoden ajan. Kohderyhmää lähestyttäessä tulee muistaa, että laadullisen tutkimuksen tutkimusaineisto valitaan tarkoituksen mukaisesti (Hirsjärvi & Remes & Sajavaara 2007, 160). Harjoittelupaikkani oli suomalainen seurakunta. Tehtäviini kuului muun työn ohella seurakuntakodin kahvilassa istuminen, kahvin kaato ja seurustelu. Tämä helpotti työtäni huomattavasti, koska oli helppo havainnoida yksin olevat ihmiset. Kahvilassa ollessa juttelin juuri yksin tulleiden eläkeläisten kanssa ja sovin haastatteluajan ja paikan.

Tutkimusluvan myönsi harjoitteluohjaajaltani Kaisa Salo. Sen jälkeen alkoi tutkimusaineiston kerääminen. Ohjaajani Salo auttoi minua myös yksin asuvien ihmisten valitsemisessa, koska en tuntenut ketään suomalaista ennestään. Toimitin haastattelut lokakuussa syksyllä 2010. Rajasin maantieteellisesti alueen Aurinkorannikon Fuengirolan kaupunkiin, koska harjoittelupaikkani oli siellä.

Kvalitatiivisessa tutkimuksessa käytetään haastattelua. Haastattelun etuna on aineiston keruu tilanteen edellyttämällä tavalla. Haastattelussa ollaan kielellisessä vuorovaikutuksessa tutkittavan kanssa. Haastateltavat täytyy olla mahdollista tavoittaa myöhemmin, jos on tarpeen täydentää aineistoa. (Hirsjärvi ym. 2007, 199 - 201.) Laadullisessa tutkimuksessa on tärkeää, että henkilöt, joilta kerätään tietoa, on kokemusta asiasta tai tietävät tutkittavasta ilmiöstä mahdollisimman paljon. Haastateltavien valinta tuli olla harkittua ja tarkoitukseen sopivaa. (Tuomi & Sarajärvi 2009, 86.) Valitsemani henkilöt olivat aidosti tarkoituksen mukaisia henkilöitä, joilla oli paljon tietoa Aurinkorannikolta. Tulos mukaili Kariston (2008) tutkimuksen tuloksia. Söderlingin diakoniatyöntarve tulee esille,

että kuuntelijaa kaivataan yksinäisten parissa. Asiat ovat ennallaan käydessäni myöhemmin Aurinkorannikolla.

Tein kaksitoista haastattelua ja niiden nauhoitettu osuus kesti 20 minuutista 53 minuuttiin. Haastattelut tein lokakuussa 2010. Haastattelussa käytin nauhuria, jonka toiminnan testasin ennen haastattelua. Ketään ei häirinnyt sen käyttäminen. Joitakin ongelmia toki nauhoituksissa oli: yleisellä paikalla tai ulkona tehty haastattelun taustalla oli häiritsevää meteliä. Haastattelun alussa kerroin, että haastattelut käsitellään luottamuksellisesti ja ne tuhoan heti opinnäytetyön valmistumisen jälkeen. Haastateltavilta en pyytänyt kirjallista suostumusta. Sanoin, että kaikista teemoista ei tarvitse puhua, jos ei halua.

Haastateltavat olivat kaikin tavoin yhteistyöhaluisia ja innostuneita. Osasin varautua kieltäytymiseen, mutta kaikki haastateltavat olivat positiivisella mielellä. Haastattelutilanteessa edettiin ennakolta tehtyjen kysymysten mukaan. Kysymysten järjestys muuttui ja itse kysymykset muokkautuivat kunkin haastateltavan mukaan. Yksi nauhoitus katosi, numero kuusi oli aivan tyhjä. Tässä käytin paperille tehtyjä muistiinpanoja. Myöhemmin nauhoituksia kuunnellessa oli havaittavissa, että kysymykset olivat liian suljettuja, joihin riitti vastaukseksi vain pari sanaa. Haastatteluissa olisi pitänyt käyttää enemmän avoimia kysymyksiä, jolloin haastateltava olisi kuvailut asioita laajemmin. Lisäksi lisäkysymyksiä olisi voinut esittää joissain tilanteissa asioiden selkiyttämiseksi. Kaikki haastateltavat halusivat jutella kauan vielä nauhurin sammuttamisen jälkeen. Esille tuli mielenkiintoisia aiheita kuten kuolema, sairaus ja seksi.

5.4 Tutkimusaineiston analyysi

Keräsin tutkimusaineistoni teemahaastattelun avulla, joten analysoiminen oli helppoa aloittaa teemoittamalla. Litteroin aineistoni teema-alueiden mukaisesti muistuttaen teemahaastattelurunkoa. Litterointi tarkoittaa aineiston kirjoittamista puhtaaksi sanatarkasti (Hirsjärvi ym 2007, 217). Litteroin karkealla yleistarkkuudella, Teksteissä en tuonut esiin hengitystä, puheen nopeutta tai äänen voimakkuutta. Litterointi materiaalia kertyi 31 liuskaa ja päiväkirjaa 88 sivua käsin

kirjoitettua tekstiä. Yhden teeman alle kokosin jokaisesta haastattelusta kohdat, joissa puhuttiin kyseisestä asiasta. Tutkimustuloksissa esitän suoria sitaatteja, mikä lisää tutkimuksen luotettavuutta ja antaa havainnollistavia esimerkkejä. Sisällön analyysillä oli tarkoitus saada tutkittava aineisto tiivistetympään muotoon. Kun analyysi on aineistolähtöistä, aikaisemmillä havainnoilla, tiedoilla tai teorioilla tutkittavasta ilmiöstä ei pitäisi olla mitään tekemistä lopputuloksen kanssa. (Tuomi & Sarajärvi 2009, 95.) Laadullisessa tutkimuksessa teoriaa voidaan käyttää apuvälineenä, joka mahdollistaa tulkintojen tekemisen kerätystä tutkimusaineistosta. Aineistosta tehdyille löydöille etsitään tulkintojen tueksi teoriasta vahvistusta tai selityksiä. Ilmiön ymmärtäminen, selittäminen ja tulkinta ovat laadullisen tutkimuksen tavoitteena. (Anttila 2005, 276.) Laadullinen tutkimus on käsityöläisyyttä ja vaatii tutkijalta suurta lukeneisuutta ja äärimmäistä herkkyyttä omaan aineistonsa. Oivaltavan ja oikean tulkinnan kautta voidaan lisätä ymmärrystä ihmisen arjesta. (Syrjäläinen ym. 2007, 8) Analysoinnissa etsitään ilmaisuja samankaltaisuuksia ja erilaisuuksia.

Ymmärtäminen seuraa tulkintaa. Tutkittavan elämismaailma on toisen ihmisen kokemuksia sisältävä elämismaailma. Tulkinnalla tarkoitetaan monenlaisia ongelmia ja osa-alueita, kuten kielellisiä ilmauksia ja sosiaalisia rakenteita. (Metsämuuronen 2006, 204.) Litteroidessa aineistoani, kuuntelin nauhoja moneen kertaan, koska joku sana unohtui kirjoittamatta. Lauseen merkitys saattoi muuttua joskus ja näin huomasin oman odotuksen olevan erilainen haastateltavan vastaukseen. Tarkemmin kuunneltaessa vastaus oli vastoin odotuksiani. Litteroinnin jälkeen tulostin paperille kaikkien haastattelut. Leikkasin suikaleita teemojen mukaan ja pinosin samaa aihetta käsittelevät liuskat yhteen. Näin sain vastaukset tutkimuskysymyksiini. Ylimääräiset paperit heitin roskeen. Kaikkia vastauksia en liittänyt tekstiini, otin sellaisia, joita oli useampi samanlaista tai eriäviä tulkintoja. Ensin otin aineistonäytteeseen vain yhden lauseen. Kun opettajani ihmetteli, miksi näytteet olivat lyhyitä, korjailin tekstiä. Lihotin tekstiä ja kirjoitin koko puheenvuoron, minkä haastateltava sanoi. Kirjoittamisen aikana kävin kaksi kertaa Aurinkorannikolla tarkentamassa tietojani. Tein henkilökohtaisia haastatteluja, jotta toisen käden tietoa ei olisi työssäni. Oleminen paikan päällä auttaa ymmärtämään muuttolintu ilmiötä.

Analyysi vaihe oli mielestäni vaikein tehtävä. Teemoittelun jälkeen alkoi keskustelu sisällön kanssa ja siitä johtopäätöksien tekeminen. Analyysin perustana on aineiston kuvaileminen. Kuvailemisella pyritään kartoittamaan henkilöiden, tapahtumien tai kohteiden piirteitä tai ominaisuuksia. Tutkimuksen tulisi olla objektiivista, pätevää ja toistettavaa ja saatettava lukija kosketukseen aineiston kanssa. (Hirsjärvi & Hurme 2010, 145–146) Kuvauksissa ilmiö sijoitetaan aikaan, paikkaan ja siihen kulttuuriin, johon ilmiö kuuluu. Konteksti voidaan nähdä avaimena merkitysten ymmärtämiseen.

Hirsjärvi (2010, 151–155) kirjoittaa, kuinka haastattelutekstiä voidaan tulkita monin eri tavoin ja eri näkökulmista. Onnistuneen tulkinnan kriteerit ovat, että lukija ja tutkija löytävät tekstistä samat asiat. Aineistosta etsitään eroja ja yhtäläisyyksiä sekä kiinnitetään huomiota poikkeustapauksiin. Aloittelijana kaikki haastateltavien vastaukset olivat kiinnostavia asioita (Tuomi & Sarajärvi 2009, 92). Tutkimussuunnitelmaa tehdessäni minun piti rajata aineistoa ja valita joko vapaaehtoisuus tai yksinäisyys. Nyt kävi kuitenkin niin, että vastauksissa oli sekä yksinäisyyttä ja vapaaehtoistoimintaa.

5.5 Tutkimuksen eettisyys

Ammattikäytännön etiikka on laaja ja haasteellinen alue. Eettisten ratkaisujen tavoitteena on ihmisten kunnioittaminen, tasa-arvoinen vuorovaikutus ja oikeudenmukaisuuden korostaminen. Kriittisenä asenteena vallitsevia käytäntöjä kohtaan vallitsee kriittisyys. Arvopohjan ja koulutusohjelmien vuoksi painotetaan eettisiä näkökulmia. (Kuokkanen ym. 2007, 27.) Tutkimukselta edellytetään rehellisyyttä. Rehellisyys perustuu lähteiden käyttöön ja aineiston kokoamiseen. Aineiston runsaus tuotti paljon ongelmia kirjoittamisvaiheessa. En halunnut, että yksittäisiä henkilöitä tunnistetaan ja näin ollen poistin kirjallisesta henkilökohtaiset tiedot. Haastatelluilla henkilöillä oli mahdollisuus halutessaan lukea omaa asiaa käsitteleviä tekstejä.

Tutkimuseettisesti haastateltavat olivat kaikki minulle tuntemattomia, koska en ole käynyt kyseisellä alueella, jossa tein haastattelut. Laadullisen tutkimuksen

havainnoimisen kannalta tulosten luotettavuus on ehkä parempi nyt kuin jos he olisivat ystäviäni. Uskottavuus on kunnossa. (Anttila 2005, 506 - 509). Haastattelujeni missään vaiheissa ei kysytty nimiä. Intimiteettisuoja perusteella kerroin, että hävitän aineiston heti opinnäytetyön valmistuttua. Kerroin haastateltaville opinnäytetyön teosta ja he saivat tietää tutkimuksen käyttötarkoituksen. Jokaisen haastattelun alussa sanoin, että kaikkiin kysymyksiin ei tarvitse vastata. Haastateltavat suostuivat haastatteluihin ja vastasivat kysymyksiin haluamallaan tavalla. Aineistonäytteissä muutin tiettyjä murrelauseita, koska halusin haastateltaville anonymiteetin. Tein haastattelun kahden kesken rauhallisessa paikassa joko yleisellä paikalla tai haastateltavan kotona.

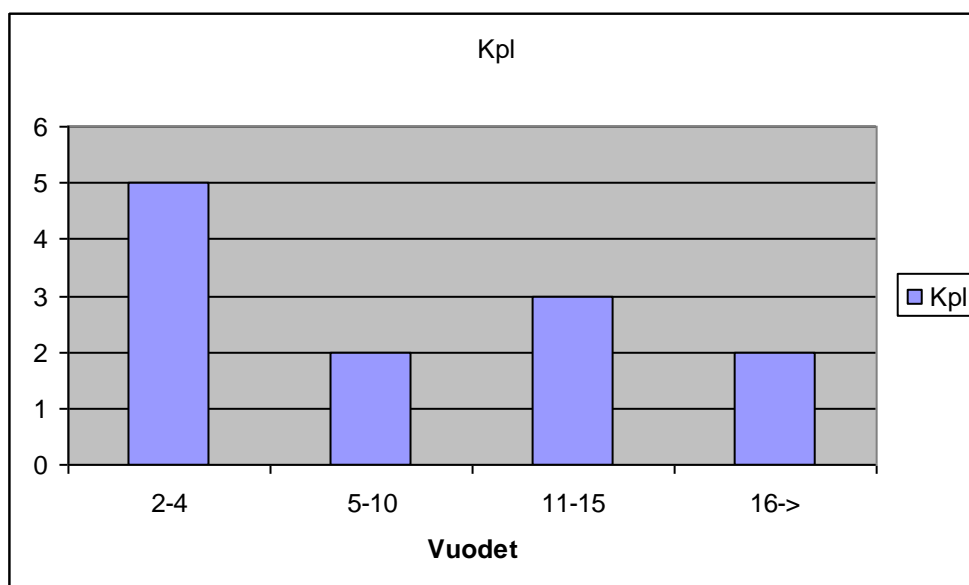
Tuomen & Sarajärven (2009, 81) mukaan havainnoinnin avulla asiat nähdään oikeissa yhteyksissä. Havainnointi saattaa paljastaa ristiriitoja ja toisaalta selvittää käyttäytymistä. Havainnoimalla voidaan monipuolistaa tietoa. Tutkimustyön havainnointi osuus oli mielenkiintoisin. Istuskelu kahviloissa ja rannalla toi aina jonkun suomalaisen juttelemaan. Havaintoja ja huomioita tuli paljon, jota kaikkea ei voi ottaa mukaan tähän työhön. Rajaus ja valikointi ovat hankalia asioita. Punaisen langan etsiminen on oppimisen paikka tutkimustyötä tehdessä.

6 TUTKIMUKSEN TULOKSET

Haastateltavien taustatietoja

Haastateltavista kaikki kaksitoista olivat eläkeläisiä. Luonnollinen selitys sille on, että ensinnäkin etsin haastateltavia päiväsaikaan ja toiseksi Aurinkorannikolla suurin osa suomalaisista on eläkeläisiä. Kaikki haastateltavat asuivat yksin. Naisia haastateltavista oli seitsemän ja miehiä viisi. Haastateltavat olivat 60- 83-vuotiaita, joista puolet yli 70-vuotiaita.

Kaikki haastateltavat asuvat Fuengirolassa. Haastateltavat olivat asuneet Espanjassa monta vuotta. Monien Espanjaan muuttoa oli edeltänyt lomailu Espanjassa, jonka jälkeen vieraileminen oli vaihtunut asumiseen. Espanjassa asuttu aika vaihteli kahdesta vuodesta aina 20 vuoteen, joten välivaihtelu on suuri. Karisto kirjoittaa (2008, 173), että monet ovat asuneet Espanjassa 25–30 vuotta. Monet ovat kokeilleet ensin asumista Kanariansaarilla tai Mallorcalla. Nuoria ja keski-ikäisiä on myös jonkun verran viettämässä vuorotteluvapaata tai sapattivuotta. Tutkimuksissa oli selvästi havaittavissa muidenkin lämpimien maiden kiinnostus.

Kaavio 1 Espanjassa asuttu aika

Suurin osa haastateltavista ilmoitti asuvansa suurimman osan vuodesta Espanjassa. Asuminen pitkään samassa maassa voisi edistää integraatiota, mutta ”muuttolinnut” eivät ole oppineet vierasta kieltä. Yksi henkilö viettää vähemmän kuin seitsemän kuukautta kun taas loput viettävät vähintään yhdeksän kuukautta vuodessa Espanjassa. Pysyviä asukkaita on neljä henkilöä ja loput kahdeksan kausiasukkaita. Kariston (2008, 176) mukaan asumisaika ei ole sattumaa, vaan puoli vuotta on oleskeluluvan ja verotusmaan määräytymisen raja.

Haastateltavien koulutustausta oli monimuotoinen. Kansakoulun olivat käyneet vain kolme. Insinöörejä ja opettajia oli joukossa kolme. Lopuilla oli opistotason koulutus tai ammattikoulu. Muutama oli jäänyt sairaseläkkeelle, joka muuttui sitten espanjassa vanhuuseläkkeeksi. Uskonnollinen tausta oli haastateltavilla lähinnä luterilaiseen kirkkoon kuuluvia. Yksi ortodoksi oli mukana sekä kolme kirkkoon kuulumattomia. Yksi haastateltava kävi sekä evankelisluterilaisessa että turistikirkossa. Keskustelujen perusteella seurakuntayhteys merkitsi haastateltaville paljon enemmän Espanjassa kuin Suomessa. Seurakunta on kuin perhe, jossa kristityt ovat sisaria ja veljiä.

6.1 Terveys

Suurin syy Espanjaan muuttoon on ilmasto. Suurin osa oli tullut Espanjaan lämpimän ilmaston takia. Kolme oli tullut terveyden heikentymisen myötä ja täällä kokenut helpottavaa oloa. Kaksi oli muuttanut elämänmuutoksen takia. Espanjassa ei tarvinnut pitää mitään rooleja vaan saa olla juuri oma itsensä. Suomen talvi on viimevuosina ollut kylmä ja runsasluminen, mutta Espanjassa on parikymmentä astetta lämmintä. Juhani Sandholm (henkilökohtainen tiedonanto 22.4.2011) toimii lääkärinä ja kertoi, miten ilmastolla on sekä virkistävä että rauhoittava vaikutus. Hän sanoi haastattelussa, että eläkeläisten tulisi kävellä hiekkarannalla puoli tuntia päivässä. Kävely hiekalla ei rasita niveliä ja toimii iskunvaimentajansa. Aurinkoisella ilmalla kävely rantahietikolla on myös miellyttävä rasitus ihmiselle. Kävelyn ansiosta verenpaine laskee. Auringosta saa D-vitamiinia, joka on hyväksi osteoporoosille ja masennukselle. Kävely merivedessä parantaa jalkojen verenkiertoa ja tekee jaloista nuoren ihmisen jalat. Me-

rivesi sisältää myös jodia. Vesihöyryn hengittäminen on parasta terapiaa astmaatikoille. Miellyttävä leuto tuuli tekee hyvää sisään hengittäessä, jopa unettomuus häviää. Lämmin ilmanala lievittää lihasjännitystä ja notkistaa niveliä.

Jos eläkeläinen sairastuu tai joutuu onnettomuuden uhriksi toiseen jäsenvaltioon suuntautuvan matkan aikana, hänellä on oikeus paikan päällä annettavaan kiireisesti tarvittavaan hoitoon. Lyhytaikaista oleskelua varten on hankittava eurooppalainen sairaanhoitokortti. (Karisto 2008, 307.) Eläkeläisyys ulkomailla voi olla riski. Erityisesti silloin, kun henkilö on itselleen vieraassa kulttuuriympäristössä jonka sosiaali- ja terveysolot ovat erilaiset kuin kotimaassa. Elämänkriiseissä voi olla vaikea toimia, kun konteksti ei ole tuttu. (King ym 2010, 88.)

Kyllähän se aikamoinen muutos oli. Aamulla näki ja illalla ei näkynyt, se loppu siihen kerta kaikkiaan se työn teko. Kuvittelin, että kun eläkkeelle jää, matkustellaan ja reissataan ja tehdään kaikkea ja nyt näkökyvyn menettäminen muutti sitten kaiken. Meni suunnitelmat. M1

Sairaudet vaikuttivat haastateltavan tulevaisuuden suunnitelmiin sekä elämän suunnitteluun. Onneksi tämä henkilö suhtautui elämään positiivisesti ja alkoi käydä Sofia opistossa pilates kurssilla ja jumpissa. Kun terveys parani, psyykinen toimintakyky parani myös. Itsetunnon vahvistaminen ja kannustaminen ovat tärkeää vuorovaikutusta.

Minä totesin, että minun on helpompi olla täällä. Huippaa niin paljon, että Suomessa luullaan koko ajan että hän on humalassa. Suomen lääkärikin sano, että on ihan kun toinen ihminen N3

Haastateltava oli huomannut, että etelän lämpö ja ilmasto auttoivat hänen terveyteensä. Auringolla on suuri vaikutus eläkeläisen elämään. Kotakari & Rusanen (1996, 181; Karisto 2008, 297) kirjoittavat, että ihmiset turvautuvat perheeseen ja sukulaisiin sekä Jumalaan useammin kuin ammattiauttajiin. Poikkeuksena sairastuminen, jolloin on turvauduttava lääkäriin.

Olin bourn out, väsynyt, liukas talvi ja polvet kipeät. se oli huono yhdistelmä. Sitten kävi niin, että tuli tää hengityspuoli sillail kun talvel täytyy pitää puhaltajaa autos, ettei lasit mene jäähän, niin mä en kestänyt viittä minuuttia, kun mul oli aina kurkkutulehdus, mä olin niinko jonkunmoisessa pakkotilanteessa N4

Suomessa ei paista aurinko juurikaan lokakuun jälkeen. Keskitalvi on pimeää aikaa, kun taas maaliskuulla aurinko alkaa näyttäytyä. Oman harjoitteluni aikana oli vain kaksi sateista päivää, muuten saattoi sataa kymmenen minuuttia joskus, mutta sen jälkeen taas aurinko paistoi.

Rospuutto aikaan pääsee pois suomesta M4

Aurinko ja valoisuus ovat ihana asia N2

Suomen talvi on ollut viimevuosina runsasluminen. Polvet kipeytyvät ja hankaloittavat liikkumista lumessa ja liukkaalla. Etelän aurinko antaa mahdollisuuden jokapäiväiseen kävelyyn ja liikuntaan. Tein havaintoja myös monesta pyörätuolin kanssa liikkuvasta eläkeläisestä. Pyörätuolilla on hankala ja mahdoton ulkoilla talvella lumisessa Suomessa.

Lääkkeet ei maksa mitään, ei tarvi kun antaa sairausvakuutuskortti ja hymyillä näitisti. Olisipa ne saanut varmaan hymyilemättäkin. M1

Monet haastateltavat sanoivat, että lääkkeet ovat ilmaisia Espanjassa. Kun on NIE- numero (NIE = ulkomaalaisen henkilötunnus numero) sekä sairausvakuutuskortti, niin saa lääkkeet ilmaiseksi. Suomessa monen eläkeläisen eläke menee lääkkeisiin.

6.2 Sosiaaliset suhteet

Haastateltavista lähes kaikki sanoivat olevansa enimmäkseen suomalaisten kanssa. Kaksi mainitsi tuntevansa muutamia espanjalaisia ja pystyvänsä kommunikoimaan heidän kanssaan. Kaikilla oli riittävästi suomalaisia ystäviä. Yksi haastateltava sanoi, että ei tarvitse olla jokaisen ystävä.

vaatii itteltä sen verran, et pitää olla puhelias. Eihän kaikkien kanssa tartte seurustella, jos ei halua. N3

Sukulaisten ja tuttavien avulla tämä pieni yhteisö on tullut tutuksi. Havainnoin myös, että joku oli aina jonkun tuttu etelän matkailun alkaessa. Sosiaalisen verkoston toimijoita ja tasoja on käsitteellisesti määritelty monin tavoin. Sosiaaliset

kontaktit ymmärretään sosiaalisiksi verkostoiksi. Tärkeimpiä ovat perhe, suku ystävät ja naapurit. Sen jälkeen tulevat vapaaehtoistoiminta ja ammattiauttajat. (Kotakari & Rusanen 1996, 178; Henttonen 1997, 287)

*Veljen perhe oli ennestään, harrastuspiiri toi ystäviä ja sitten Suome-
la, Pacosin vapaaehtoistyö ja Majakka N4*

Monelle eläkeläiselle oli tärkeää seurata Suomen tapahtumia lehtien välityksellä. Havainnon myös sen, että kiirettä ei ollut lukusalissa. Eläkeläiset tulivat kahvittelemaan, juttelemaan ja lukemaan lehtiä.

Käyn lukemassa hesarin, jolloin voin jutella suomalaisten kanssa M4

Sosiaalisia suhteita paikallisiin estävä tekijä on kielitaito. Lähes kaikki olivat huomanneet, että espanjalaiset eivät puhu englantia. Espanjalaiset osaavat vieraana kielenä vain ranskaa. Yhdellä haastateltavalla oli kieliopintoja ja opettajan pätevyys. Yleinen kanta suomalaisiin turisteihin oli neutraali. Muutama haastateltava mainitsi useiden suomalaisten pukeutumisen olevan niukkaa ja epäsiistiä. Turisteja autetaan ja neuvotaan kaduilla ja kahviloissa. Turistit nähdään myös rikkautena avartamaan mieltä. Haastatteluissa mainitaan, etteivät turistit näe Espanjan arkea.

*en ymmärrä, miten tänne tulee epäsosiaalista porukkaa, että vaate-
tus on jossain väärä. N3*

Lähes kaikki haastateltavat ilmoittivat pitävänsä yhteyttä Suomeen. Yhteyttä pidetään tavallisesti perheeseen, sisaruksiin ja ystäviin. Vain yhdellä oli mennyt välit poikki perheen kanssa, jolloin hän koki yksinäisyyttä.

Kaipaen suomalaisia marjoja ja ystäviä N6

6.3 Hengellisyys

Seurakuntien tilaisuudet ja kirkossakäynti oli yksinäisyyttä helpottava tekijä. Uskonnollisuus on voimavara. Elämän loppupuolella kristinusko antaa tulevaisuu-

den toivoa kuolemankin jälkeen. Hengellisyiden tasapainon merkkejä ovat sisäinen rauha ja ilo.

Musta on erittäin tärkeää, että on tämmöinen kuin suomalainen seurakunta. Ja jotenkin se kahvilan merkitys: siinä on hirveän hyvä, että sinne voi mennä lukemaan lehtiä ja sinne voi mennä kahville. Haluan seurata mitä siellä tapahtuu. Lauluseurat ovat tärkeä tapahtuma minulle, eikä tänne jää yksin. Joka syksy tulee uusia ihmisiä. Tänne tulee perheitä eri puolelta Suomea, niitä on kiva tavata.N1

Perjantai-iltaiset lauluseurat olivat seurakunnalle menestys. Sali oli täynnä vauvasta vaariin. Nuorin vauva oli kymmenen kuukauden ikäinen. Perjantaisin laulettiin, pidettiin puheita ja juotiin kahvia. Seurakuntayhteys voi toteutua monin eri tavoin. Kilpeläinen(1995, 90) kirjoittaa, että hänellä on muutaman ystävän joukko, jossa asioista voidaan puhua avoimesti. Voi kertoa tuntemuksista, toiveista ja tunteista. Näin toteutuu Raamatun sana ”missä kaksi tai kolme kokoontuu minun nimeeni, siellä olen heidän keskellään”

iltarukouksessa muistan kaikkia täällä mun lähellä olevia ihmisiä, et kaikki pärjäis. Seurakunnalla on keskeinen merkitys, paicosin tupa tapaamispaikkana ja seurakunta tilaisuuksien järjestäjänä ja semmonsena niinku kehyksenä N4

olen ortodoksi ja katoliset juhlat on lähellä ortodoksien juhlia N3

Uskon käytännöllistä harjoittamista on muun muassa ehtoollisen vietto, hiljaisuus, mietiskely yhteys toisiin uskoviin, rukoushetket, laulaminen ja hengellinen musiikki sekä oman pyhän kirjan lukeminen. Usko tai hengellisyys näkyy elämän tarkoituksen tulkinnoissa ja elämän tavassa. Hengellisyys liittyy toivon näkökulmaan ja antaa uskoa tulevaisuuteen.(Aalto & Hanhiova 2009, 12.)

en mä uskoa vastusta, mut uskontoja en hyväksy M5

sillä on suuri merkitys, mutta sitten uskonnollisessa mielessä ei ole sillä lailla, hyvä että on olemassa, mutta ei välttämättömyys N6

Muutama haastateltavista ei kuulunut kirkkoon, joten sain erilaisia ilmauksia samaan kysymykseen. Vastakohtaisuus oli yllätys. Näin ollen seurakunnan merkitys oli toisille eläkeläisille varsin pieni tai lähes olematon. Haastateltavat

kävivät siitä huolimatta seurakuntakodilla juomassa kahvia tai käyttivät palveluita. Ulkomailla ei kysellä, kuka kuuluu kirkkoon, kuka ei. Siellä on helpompi käydä suomalaisissa paikoissa, koska mitään jäsenkorttia ei tarvitse näyttää.

Niin meil on täällä sitten tosiaan sellaista mielekästä toimintaa, joka tavoittaa hirveen suuren määrän semmosia, jotka ei ole tekemisissä seurakunnan kanssa Suomessa. N2

Mielekäs toiminta tuo ihmiset yhteen. Harrastuspiirit, kerhot ja erilaiset tilaisuudet tuovat elämään sisältöä.

Se oli itsestään selvä asia että se oli Espanja, ei ollut mitään miettimistä. Ilmasto, suomalaisyhteisö ja seurakunta ja ennen kaikkea seurakunta. N2

Kauneimmat joululaulut on monin paikoin eniten suomalaisia kokoava yksittäinen tapahtuma. 1990-luvun puolivälissä Los Pacosin suomalaisten parissa tehdyssä tutkimuksessa ilmeni, että siellä oli niitä, jotka välttivät osallistumasta seurakuntatyöhön yhteistyöongelmien vuoksi.

seurakunnasta on periaatteessa huonot kokemukset Suomessa. Olen srk:n silmissä ateisti, pakana. Täällähän se on paikka mis tapaa suomalaisia ihmisiä. Kirkossa käyn kuuntelemassa kauneimmat joululaulut, muuten en. M4

Yksi haastateltava käytti sanaa ateisti. Usein se kuitenkin tarkoittaa roolia, joka ei pidä paikkansa. (haastattelu Niinin 2011) Leikitään kovista, jonka taustalla on katkeruus. Kuunnellessani haastateltavaa, heijastui monia asioita, joissa häntä oli kohdeltu väärin. Kuuntelu helpottaa kohtaamistilanteessa..

Minä elän espanjalaisen kalenterin mukaan, kun on juhlat sit juhlitaa. kunnioitan heitä, pääsiäisyön tapahtumis monet suomalaiset ei osaa käyttäytyä. Sitten puuttuu se hartaus, esimerkiksi kun ne on katto-massa sitä kulkuetta kun ne ei ymmärrä mitä on meneillään N3

Hiljentymispaikkana katolinen kirkko on kaunis ja myönteinen. Neitsyt Marian ja pyhimysten kuvien ja patsaiden vahva esilläolo ei miellytä kaikkia. Suomalaisten jumalanpalveluspaikat ovat katolisia kirkkoja, joten koristelu on sen mukainen. Katolisen kirkon virallinen kanta rajoittaa naispappien toimintaa. Pääsiäisviikon

Marian ja Jeesus patsaan kantaminen vapaaehtoisvoimin on itse nähtävä ja koettava. Tunnelmaa ei pysty selittämään toisille. Espanjalainen kulttuuriperinteen säilyttäminen on hyvä asia. Mäkeläisen (2011, 44) mukaan Espanjasta puuttuu paikallinen luterilainen kirkko. Espanjan seurakuntien toimintatapa on kansankirkollinen avoimuudessaan. Kirkkoon on helppo tulla.

6.4 Harrastukset

Kaikilla haastateltavilla oli paljon harrastuksia. Haastateltavat harrastivat liikuntaa, tanssia, golfia, hiihtoa, matkustelua, kävelyä kirpputoreja, uintia, koiran hoitoa ja lukemista. Erilaiset toimintamuodot koettiin vähentävän yksinäisyyttä. Ne pitivät mielen ja ruumiin virkeänä ja toivat merkitystä elämään.

ostan kirpputoreilta vaatteita ja ompelen uuteen uskoon, mulla on ompelukone. Aurinkorannikon laulupiiri toi paljon ystäviä ja sitten Suomela ja täällä Pacosin vapaaehtoistyö. tossakin näkyy, kun olen silpunnut lehtiä, löydän sieltä matkakertomuksia tai jotain mielenkiintoista, yritän niitä säilöä. Ystävien luona käyminen ja sitten eri tilaisuuksissa ja matkoilla on mukavaa.N4

käyn uimassa päivittäin M3

Aurinkorannikolla voi harrastaa myös uimahallissa uintia. Palvelutarjontaa on laidasta laitaan. Samoja harrastuksia kuin Suomessa voidaan toteuttaa myös Aurinkorannikolla. Tyytyväisyys nykyhetkeen ja tilanteeseen oli ilo huomata. Positiivisuus näkyi haastateltavan identiteetistä. Entinen ammattitaito muuttui harrastukseksi.

Koiran ulkoiluttamista, niinku Suomessakin, sitten tuota ulkoilua, täällä rakastan kirjaston hoitoa ja tuota yhteisötoimintaa N6

annan espanjan tunteja N5

Kävely oli suosituin liikunta muoto. Sauvakävelijöitä näkyi Paseo Martinimolla joka päivä. Joku haastateltavistani sanoi, että pohjoismaalaiset harrastavat

sauvakävelyä enemmän kuin muun maan asukkaat. Suomela järjestää yhteisiä ohjattuja patikkaretkiä.

Kävelen aamulla ja illalla tunnin, kunto kohenee, tottuu elämän vieraassa ympäristössä ja jos vielä jonain päivänä osais espanjaa.M1

7 – 10 km kävelyä päivässä pitää hyvässä kunnossaN1

6.5 Yksinäisyys

Aikaisemmin tunsin, silloin alkuaikoina, mutta nyt vähemmän, ennenkuin löysin paikkani, tosin lapsenlapsi oli 10-vuotias ja oli enemmän tekemistä ja hän asui mun kanssani N6

Radio ja Tv voivat olla yhdistäjiä tai erottajia. Kun seuraa maailman tapahtumia ja lukee lehtiä, avartaa se maailmaa monin tavoin. Radio ja Tv ovat arvaamatoman tärkeitä. Tv on tuonut myös monelle etäisiä matkoja lähelle, joita muuten ei voisi tehdä. Yksinäisen maailma ei ole suppea eikä ahdas tänä aikana. Yksin asuvat keskustelevat tavatessaan samoista ohjelmista.

iltaisin yksinäinen ja nyt kun toi televisio piti mennä pimeeksi. Aamu-yöllä herään kolmen aikaa, valvon sängyssä aamuun asti. Syön aamiaisen yksin , käyn kävelemässä ja tulen takaisin kotiin N4

Vaikka olisi luonteeltaan hiljainen, ei välttämättä tarkoita, että viihtyisi yksinään. Useammat kaipasivat juttukaveria, kosketusta, hellyyttä, hymyä, ajan antamista tai apua arjen askareisiin. Monille yksinäisyys vaikutti kielteisesti syömiseen. Ruokahalu väheni eikä ruoka maittanut. Kodin hiljaisuus ja seksuaalisen kanssakäymisen puute lisäsi yksinäisyyttä.

Illat täällä on pidempiä. Kämpillä ei viihdy. Nyt vähän paremmin, kun on suomi TV. Mullakin on sauna. Ei se yksin anna intoa saunoa. Suhteita on vaikeampi luoda, kun ei kiinnosta ylipöhöttyneet alkoholi-soituneet. Paikat on vähissä missä tänikäinen voi luoda lähikontaktia. M4

Kilpeläinen (1980, 40–97) Kirjoittaa, että yksinäisyyttä ei aina voi selittää. Mutta toisaalta yksinäisyys voi olla elämäntapa. Hän muistelee vanhusta, joka toi

myötätuntoa ympärilleen. Vanhus jutteli kyllä itsekseen miesvainajalle ja suri häntä. Hän oli kuitenkin kiitollinen ja osoitti lämpöä ja rakkautta lähimmäisilleen.

Kyllä pikkuisen tunnen yksinäisyyttä, joo, joskus kun on ikävä miestä N5

Vaikka asun yksin, en ole yksinäinen. Kun sairaus iskee, olen kolme, neljä viikkoa karanteenissa ja jopa niin hyvään seuraan kuin omaan seuraan kyllästyy N2

usein iltaisin tunnen yksinäisyyttä. Pimeässä ei uskalla lähteä mihinkään. Tässä talossa on jonkin verran suomalaisia, mutta yksinasuvia kovin vähän. Sinkuille vois olla kerho, mutta sellaiseen aikaan, että ei olis pimee. N7

Erilaisuuden kokeminen näkyy yksinäisyydessä. Vastakkaisasettelu näkyy vastauksissa. On yksin asuvia, jotka eivät ole yksinäisiä. Toisaalta iltaisin on yksinäistä. Monet yksinäiset ovatkin löytäneen Sofia-opiston kurssit ja retket ja sitä kautta saaneet uusia ystäviä. Uusin Sofia-opiston kurssi tänä syksynä on sururyhmä, jota vetää diakoni ja vertainen.

6.6 Vapaaehtoistyö

Yhteisöllisyyden teema on vanha ja juuret löytynevät kirkollisesta työstä. Ennaltaehkäisevää toimintaa ja vastalääkettä välinpitämättömyydelle on toisten ja lähiympäristön välittäminen. Yksinkertaisella yhteenkuuluvuuden tunteella ja ihmisten välisellä yhteisyydellä on merkitystä. (Mikkola 1996, 59)

Yhteisötoimintaa, stadilaiset N6

Miul oli tilkkutyö Suomelas, hyvä porukka ja sillee et tääl on pystyny neuvomaa ihmisii eri asiois, aikoinaa miesystävä kävi vaihtamas rahaa jollekin, käytti ihmisii kellosepäl, ettei ne vaiha kultakelloo, tääl niinko neuvotaa toisii ihmisii N3

Myönteinen tunne yhdessäolosta, aito kuuntelu, asioista keskustelu kuuluvat kommunikointiin, empatiaan ja avoimeen ilmapiiriin. Seurakunnan vapaaehtois-

toiminnassa oli muutama mukana. Toiset muistelivat entisiä aikojaan mukana olosta. Ikää tullessa lisää, he ovat jääneet pois tehtävistä.

kymmenen vuotta sitten olin keittämässä kirkkokahveja joka sunnuntai jumalanpalveluksen jälkeen N3

olin pitopalvelussa mukana. järjestettiin juhlia ja tehtiin ruokaa, hautajaiskahvituksia, vappujuhlia ja semmosii N7

Aikaisemmin Aurinkorannikolla toimi suomalainen pitopalvelu. Monet iäkkäämmät kaipaavat vielä pitopalvelun toteuttamista tutussa turvallisessa ympäristössä, koska hautajaiset on pidettävä kolmen päivän sisällä. He haluaisivat paikan, jossa kahvitellaan ja jutellaan siunaustilaisuuden jälkeen. Suru on kuoleman jälkeen niin suuri, että voimia ei ole järjestää tilaisuutta vieraassa paikassa. Verstaistikiryhmiä vetävät vapaaehtoiset. Vapaaehtoisten avulla pyritetään arvokasta toimintaa. Pitopalvelussa ollut rouva kertoi pitopalvelun loppuneen, kun hän jäi pois siitä. Mietityttää, eikö tilausta enää ollut vai eikö halukkaita vapaaehtoisia jatkajia löytynyt pitopalvelun pitämiseen?

Ja sitten taas toisaalta meille jotka tehdään vapaaehtoistyötä. Se on hyvin tärkeä elämän sisältö. Täällä ei tunne itseänsä tarpeettomaksi. Ei totisesti. Suomelas henki ei ole sama kuin seurakunnassa N2

Ilmauksista näkyi huumori, aito välittäminen ja myönteinen tunne yhdessäolosta. Vapaaehtoistyö on tärkeää vuorovaikutusta ja sosiaalista tukemista.

6.7 Espanjalainen elämäntyyli, suomalaisten ajatuksia

Kariston tutkimuksen 2008 mukaan myös espanjalainen elämäntaito on espanjalaisien vahvuus. Välittömyys, avoimuus ja sympaattisuus ovat espanjalaisille luonnollista. Kahviloissa suvun kokoontuessa syömään, sen vanhimmat ovat kunniapaikoilla. On arki tai juhla, puhetta pulppuaa ja toisinaan espanjalaisien elämänilo tarttuu myös naapureihin. (Karisto 2008, 398)

Espanjalaiset osaa juhlia, ottaa rennosti ja ne on paljo perhekeskeisempiä kun suomalaiset. Mutta sitten tää ajantaju on vähän vaikeaa, se on erilainen kun meillä. N3

Mulle sopii ”manjana” (=huomenna) ajattelu M4

Kaikki tapahtui hitaasti, ensi viikolla tai ensi vuonna. Moni haastateltava totesi, että ei ole kiire mihinkään. Elämä Espanjassa on leppoisaa. Eräälläkin haastateltavalla oli parvekeremontti kesken ja hän oli odottanut työmiestä jo kohta vuoden.

Suomessa tällanen perhekulttuuri on periaatteessa kadonnu ja enkä usko että se tuleeakaan suomeen. Se oli joskus 1800-luvulla, mutta ei nyt enää. En minä eikä mun tyttö, meilläkään ei ole minkäänlaista kanssakäymistä enää.M4

Viikonloppuisin koko perhe oli piknikillä tai retkillä ja siellä oli koko suku paikalla vauvasta vaariin. Isovanhemmat olivat todella perheiden tapaamisissa mukana. Kulttuurien välinen viestintä vaatii tahtoa ymmärtää ja muutakin kuin yhteisen kielen. Viestin tulkintaan vaikuttavat, miten asia ilmaistaan ja millaista äänenvoimakkuutta tai painoa käytetään. Puheen rytmi, tauottelu sekä erilaiset käsi-merkit vaihtelevat kulttuurista toiseen. Osa viestinnästä on sanatonta viestintää.(Räty 2002, 66.)

yöt mölötetään ja kolistaan, toisenlainen elämäntyyli kuuluu seinien läpi ja joku espanjalainen yritti halata, mut siihen se sitten jäi N4

Pitkät jonot, hidas palvelu on erilaista kuin Suomessa. Saa tottua odottamiseen. Kuvauksista voi aistia pitkästyttävyyttä. Suomen virastoissa hoidetaan hommat ja sovitaan tapaamisajat. Espanjassa on hieman toisin.

Rauhallista, aina joutuu odottamaan. NIE- numero pitää hommata täällä ennen kuin pääse hoitamaan asioita, kaksi viikkoa joutuu odottamaan poliisilaitokselle pääsyä, sairausvakuutustoimistossa joutuu odottamaan, 80 asiakasta jonossa ennen minua. Ryöstöjä tapahtuu päiväs aikaan ja rahoja viedään vanhuksilta M1

Etsin halvempaa ja lämpöisempää paikkaa asua ja tytär on täällä. Espanjan verotus on ihan toista luokkaa kuin suomessa. M1

Työkyvyttömyyseläkkeen verotus Espanjassa on nolla prosenttia, mikäli henkilön saama eläke johtuu ehdottomasta työkyvyttömyydestä tai korkeasta invaliditeettiasteesta. Henkilö on oikeutettu 100 prosentin verovähennykseen, jolloin

hänen ei tarvitse maksaa veroa lainkaan. Myös Espanjassa residenttistatuksella asuva suomalainen sairaseläkeläinen on ennen pääsyt 0-verotuksen piiriin, jos henkilö on verovelvollinen Espanjassa. Karisto (2008 429–433) kirjoittaa, että suuret ikäluokat liikkuvat enemmän ja kausisiirtolaisuus lisääntyy. Aurinkorannikolle rakennetaan eläkeläisiä odotellen. Voi olla, että talot eivät täyty. Huomioin syksyllä 2010 hiljenneet kadut ja monet hotellit olivat kiinni. Lama oli tullut Espanjaankin. Oli hiljaista eikä mikään ollut halpaa. Viimeisimmän tiedon mukaan Ole lehdessä (4/11) kerrotaan, että verotuksen tulkinta muuttuu. 0-verotuksen piiriin ei enää pääse. Jos saa yli 2466 euroa kuukaudessa eläkettä, on maksettava vero Espanjaan. Niille eläkeläisille, jotka maksavat veron Suomeen, se on suomalaisen prosentin mukainen. Ne, jotka ovat Espanjan asukkaita tai kaksoiskansalaisia, vero maksetaan Espanjaan, tällöin veroprosentti on puolet pienempi.

7 POHDINTA JA JOHTOPÄÄTÖKSET

Opinnäytetyön tutkimus ja haastatteluvaihe sai aikaan sisälläni valtavan innostuksen yksinäisiä ihmisiä kohtaan. Eräänä kerhopäivänä Tampereen urheilukoulun hierojaopiston opiskelijat kävivät hieromassa omaishoitajia. Omaishoitajat kokivat sen todella mielekkääksi. Omaishoitoryhmässä oli mukana muutama yksinäinen, jonka puoliso oli kuollut. Näin he toimivat vertaisena uusille pariskunnille. Ryhmässä oleminen on hyvää vertaistukea. Kerran ryhmässä oli vain yksi pariskunta, mutta se juuri oli minun oppimisen paikka. Tämä pariskunta tarvitsi lepo hetken, seuraa ja hyvää ruokaa. Haastateltavat tunnistivat minut kadulla ja jäivät juttelemaan sekä kyselivät mahdollisia kerhoja ja kursseja, joihin voisivat osallistua.

Varsinainen prosessi lähti käyntiin kesällä 2010, jolloin luin kirjoja yksinäisyydestä. Heti syksyllä esittelin idean aiheesta Ulla Jokelalle ja Juhani Louhelalle. Kesän aikana työstin teoriaosuutta ja opponetti antoi palautetta syksyllä ennen lähtöäni Espanjaan. Tutkimusluvan sain vain suullisesti ohjaajaltani Kaisa Salolta. Haastattelut aloitin heti lokakuussa saavuttuani etelän aurinkoon. Aluksi haaveeni oli kohdata iäkkäimpiä yksin asuvia. Haastateltavien joukossa olikin kuitenkin monta yli 80-vuotiasta. Olisin halunnut nähdä todella hädässä olevia yksin asuvia. Diakonista hätää en kohdannut. Yksi rajaukseni oli, että haastateltavat kävelevät itse seurakuntakodille tai Pacosin tuvalle.

Oli mielenkiintoista huomata, kuinka paljon ihminen voi vielä tämänkin ikäisenä oppia, jos vain on maailmalle avoin. Itse asiassa oppimista on tapahtunut paljon. Aivan ensimmäisiä asioita on kurinalainen työskentely. Työmoraali on aina ollut korkea, mutta opinnäytetyön prosessointi vaati kuitenkin erilaista otetta ja aikatauluttamista. Välillä oli päiviä, jolloin olin suunnitellut kirjoittamista, mutta inspiraatiota ei tullut. Kirjoittamista oli siirrettävä seuraavaan hetkeen. Kirjoittaminen tuotti tuskaa ja kyyneleitä.

Aiheen viitekehys oli sovittu etukäteen ja siitä oli keskustelu, niin ettei aihe laajenisi liikaa. Aiheessa pysyminen ei todellakaan ole helppoa, koska haluaisi

tuoda esille kaikenlaista mitä Espanjassa kuuli ja näki. Pienten osa-alueiden yhdistely kokonaisuuksiksi oli kiintoisaa. Tuloksia yhdisteltäessä, minun haastateltavat sanoivat samaa kuin aikaisemmat tutkimustulokset. Kariston(2008) mukaan Aurinkorannikon eläkeläiset ovat hyvinvoivia ja toimeliaita. Söderlund (1993) toi esille diakonian tarpeen: kuuntelun sekä etsivän työn: huono-osaiset. Mäkeläinen(2011) teki kyselyn jumalanpalveluksissa käynneille, jonka mukaan hänen tulos oli poikkeava. Hänen haastateltavat kertovat, että diakonaalista tarvetta ei ole. Rahkon(2003) tutkimuksessa yksinäisyyden kokemuksia ei myöskään ollut, onnellisuuden kokemuksia ja terveyttä kylläkin. Johtavan papin Timo Sainion näkökulmasta suomalaisia ryöstettiin, sairaalasta kotiuttamiseen tarvittiin apua ja lastensuojelun tarvetta on. Mutta ennen kaikkea eläkeläisten kielitaidottomuus on suurin ongelma. Tulkin apua tarvittaisiin. Kun eläke on pieni, ei ole varaa hankkia tulkkia ja näin alkoholi tulee helposti kuvaan mukaan. Jokainen haastattelu oli henkilökohtainen ja jokaisella oma mielipide, jota aina ei voinut yleistää. Huomasin, että on vaarallista yleistää ja silti olla kriittinen.

Tekstin tuottaminen on aina ollut vaikeaa minulle. Haastattelut ja kuunteleminen oli helpompaa. Haastattelijan on oltava aktiivinen kuuntelija (Hirsjärvi & Hurme, 2008, 103; Kilpeläinen 1977, 60- 61). Olen saanut kuunnella erilaisia ihmisiä eri aikoina ja eri paikoissa. Olen oppinut jotain ja olen osannut olla itse hiljaa. Kuunteleminen on sitä, että olemme läsnä ja se edellyttää kiinnostusta toista ihmistä kohtaan. Aikataulutukset on ollut myös hankalaa. Tulosten analysointi vei yllättävän paljon aikaa.

Pohdiskelin, että Espanjassa noudatetaan maan lakia. Hautajaisista tuli usein puhetta. Lämpimässä maassa hautajaiset on pidettävä kolmen päivän kuluessa henkilön kuolemasta. Minulle tämä oli yllätys. Tästä aiheesta oli kokemuksia yhdellä haastateltavista. Mahtavatko kaikki suomalaiset tietää hautausajoista? Osallistuin myös Sofia opiston järjestämään sururyhmään. Olen Suomessa ollessani tutustunut ryhmän toimintaan. Sururyhmän toiminta mietitytti kovasti. Miksi seurakunta ei järjestä sururyhmiä? Ovatko Sofia opisto ja seurakunta kilpailijoita vai yhteistyössä keskenään?

Mitä päivisin tehdään, kysymykseen tuli paljon vastauksia. Espanjassa harrastetaan liikuntaa, ommellaan, lauletaan ja käydään kursseilla Sofia-opistossa tai Suomalassa. Huomion arvoinen asia oli, että Sofia opisto on saanut paljon kannattajia. Suomela ja seurakunta ovat olleet jo kauan, neljännes vuosisadan. Sofia opisto on uusi ja sinne on nuorempienkin helpompi mennä. Mistä eläkeläiset olivat kiinnostuneita oli myös monimuotoista. Eläkeläisiä kiinnostivat monet eri asiat. Toiset olivat kiinnostuneita historiasta, rakennustaiteesta, tuttujen tapamisesta ja vertaisryhmistä. Pelattiin golfia tai petankia. Joku piti omaa seuraa riittävänä.

Miten eläkeläiset kokevat yksinäisyyden? Oman havaintoni mukaan yksinäisiä vanhuksia on paljon, mutta omalla aktiivisuudellaan he verkostoituivat hyvin, eikä yksinäisyyttä koettu. Kausisiirtolaisten vanhusten omat toiveet on tärkeää ottaa huomioon suunniteltaessa tulevaisuutta. Pieni osa haastatelluista suunnitteli palveluasumista Espanjassa toimintakyvyn laskiessa. Huomioin vanhuksia, jotka ovat yksinäisiä, ilman lähiomaisia. Aina ei aurinko paista, vaan kipeitä kokemuksia näkyi: lasten ja lastenlasten kaipaamista, dementiaa ja sairauksia. Yksinasuvat kaipaavat haastattelujen mukaan eniten juttuseuraa. Millä keinoilla järjestetään palvelut ikäihmisille, jotka haluavat jäädä pysyvästi Espanjaan? Mitä tehdä sellaisille vanhuksille, jotka eivät halua muuttaa Suomeen lastensa luo? Katselin elokuvan, jossa käsiteltiin vanhuksen hoitotahtoa. Vanhus ei halunnut ottaa lääkkeitä. Kun vanhus joutui sairaalaan, hänellä ei ollut oikeutta saada tahtoaan läpi, vaan siellä oli lääkärit, jotka päättivät hoidosta. Laki, lain tulkinta, vastuu ja velvollisuudet mietityttävät.

Osallistuivatko yksinasuvat seurakunnan kerhojen tarjontaan? Haastatelluista muutama kävi erilaisissa kerhoissa. Joku sanoi, että olivat toimineet työelämän aikana monessa mukana, että nyt ei sosiaalityö kiinnosta. Seurakunnalla on paljon tarjontaa. Jotkut kerhot olivat päällekkäin, joka harmitti kahta haastateltavaa. Perjantaisin omaishoitoryhmä ja raamatun esirukous koulu olivat samanaikaisesti. Aktiiviset eläkeläiset olivat monessa mukana. Viinaa osattiin juoda myös eurooppalaiseen tyyliin. Tulokset osoittavat, että ”muuttolintujen” terveyteen vaikuttavat sosiaaliset suhteet, harrastukset ja vapaaehtoistyö. Hengellisyys ja seurakunta olivat toisarvoisia asioita. Haastatelluista vain kaksi kävi

säännöllisesti seurakunnan tilaisuuksissa. Suurin osa Aurinkorannikon suomalaisista omaa hyvän toimintakyvyn ja he ylläpitävät sosiaalisia suhteita sekä osallistuvat aktiivisesti moniin harrastuksiin. Aiemmissa tutkimuksissa (Karisto 2008, Väyrynen 2007) on myös ilmennyt, että ikäihmiset ovat tyytyväisiä, hyvinvoivia ja toimeliaita. He ovat myös nuorekkaita, täynnä intoa ja energiaa. Moni piti kuntoaan yllä hyötyliikunnalla, ruokavaliolla, ulkoilulla ja lenkkeilyllä.

Mitä seurakunta tarjoaa yksinasuvalle? Seurakunta tarjoaa vapaaehtoistoimintaa, retkiä, kerhoja ja vertaistukiryhmiä. Seurakuntakodille tarvitaan vapaaehtoisia myymään kahvia, leipomaan karjalanpiirakoita ja pullaa. Sinne voi tulla myös kahville tai lukemaan lehtiä. Vertaistukiryhmien vetäjät ovat myös vapaaehtoisia. Ystäväpalvelukursseja järjestetään ja siten voi toimia ystävänä sitä tarvitsevalle.

Opinnäytetyötä tehdessäni minulle selvisi, kuinka hankala ja monimutkainen espanjalainen byrokratia on. Virastoissa saa jonottaa ja kaikki tapahtuu hitaasti. Suomalaiset eivät integroidu Espanjan kulttuuriin ja yhteiskuntaa, koska heille on paljon palveluita omalla äidinkielellä. Suomalaisten asioita on hoitanut yksi nainen kaupunginhallituksessa. Hän on saanut paljon hyvää aikaan, kertoivat haastateltavat. Mielestäni Aurinkorannikko on mielenkiintoinen yhteisö, joka on haastava tutkimuskohde ja tutkimuksia tulisi tehdä lisää. Olisi aiheellista tutkia eri organisaatioiden yhteistyötä ja vastuunjakoa sekä suomalaisyhdistysten toiminnan ja voimavarojen tehokkaampaa hyödyntämistä ja yhteistyön mahdollisuuksia. Riekkinen perään kuuluttaa myös yhteistyötä seurakunnan ja merimieskirkon kanssa. Miksi vain puhutaan eikä ryhdytä toimeen? Jatkotutkimus olisi, miten yhdistää voimavarat sekä palvelut!

Suomalaisten keskuudessa kyllä tiedettiin asioista tai ainakin luultiin tietävän. Pienellä paikkakunnalla puhuttiin mieluiten toisten asioista kuin omista. Havainnoin myös varkauksista, joita tapahtui päivittäin. Seurakunnan vapaaehtoisia ryöstettiin keskellä päivää. Monet, jotka olivat jo asuneet kymmeniä vuosia, ovat nyt joutuneet ryöstön kohteeksi. Se oli heille täysin yllättävää. Ennen on voinut liikkua päivällä yksin, mutta nyt ajat ovat muuttuneet. Samoin havainnoin eräänä yönä tapahtuvan raiskauksen. Kuulin ikkunastani suomalaisnaisten keskus-

telua asiasta. Toinen kertoi toiselle, että ei Suomessa tällä lailla tapahdu. Alkoholilla oli osuutta asiaan.

Fuengirola lehdessä 25.2.2011 oli uutinen, jossa kerrottiin, että ruotsalainen seurakunta lopetetaan. Ruotsin kirkko on päättänyt lopettaa kaksi seurakuntaa Espanjassa. Fuengirolan kirkon ovet sulkeutuvat ensi vuoden alusta ja Puerto de la Cruzin seurakunta loppuu jo keväällä. Ruotsin kirkolliskokous vaatii säästöjä. Yhteistyöstä on puhuttu norjalaisen ja suomalaisen seurakunnan kanssa. Miten suomalaisen kirkon käy? Aurinkorannikolla on kaksi pappia. Diakonia ei ole. Kirkkolain mukaan jokaisessa seurakunnassa tulisi olla diakonityöntekijän virka. Suomen laki ei yllä Espanjaan asti.

Helsingin Sanomien (15.3.2011) artikkeli sosiaalityöntekijän palkkaamisesta mietityttää. Haetaanko sosiaalityöntekijää Espanjaan siksi, että kirkkoon ei enää haluta tulla. Onko puhe sosiaalityöntekijästä vain poliittinen juttu ennen vaaleja? 8.4.2011 Uusi Fuengirola lehdessä mainittiin, että sosiaali- ja terveysministeriön asiantuntijat olivat suurlähettiläs Markku Keinäsen ja seurakunnan johtavan papin Timo Sainion kanssa neuvottelemassa työntekijän palkkauksesta. Sainio mainitsee, että Suomen laki ei toteudu Espanjassa, joten valta on vähäistä. Hyvinvointivaltio murenee ja syrjäytymisvaarassa olevat lisääntyvät. Vai käykö niin, että rahat loppuvat joka paikasta ja ”muuttolinnut” saavat tulla toimeen omillaan? Kuulin, että Malagan bussiturman jälkeen oli suunniteltu kriisiryhmän perustamista. Missä sellainen viipyy?

Vähän on tarpeen tahi yksi vain
 onneasi varten: yksi ihminen, lähellä viipyvä,
 luja käsi, hyväksyvä hymy,
 katseen kiireetön kosketus – oletko kokenut
 voitko kertoa
 mitään suurempaa?

Maaria Leinonen

LÄHTEET:

Aalto, Kirsti & Hanhiova, Marjaana 2009. Ihmisen hengelliset tarpeet. Teoksessa Kirsti Aalto – Raili Gothoni (toim.) Ihmisen lähellä, Hengellisyys hoitotyössä. Helsinki: Kirjapaja, 9-24.

Anttila, Pirkko 2005; Ilmaisu, teos, tekeminen ja tutkiva toiminta. Hamina: Akatiimi Oy

Aurinkorannikon turistikirkko i.a. Viitattu 15.3.2011

<http://www.turistikirkko.net/palvelu/palvelu.htm>

Eskola, Jari & Vastamäki, Jaana 2007. Teema haastattelu: opit ja opetukset. Teoksessa Juhani Aaltola & Raine Valli (toim.) Ikkunoita tutkimus metodeihin 1. Jyväskylä: PS-kustannus, 25 – 43.

Gothoni, Raili & Jantunen, Eila 2010, Käsitteitä ja käsityksiä diakoniatyöstä diakonisesta työstä. Helsinki: Diakonia-ammattikorkeakoulu.

Gothoni, Raili 2009. Hengellinen tuki avohoidossa. Teoksessa Kirsti Aalto – Raili Gothoni (toim.) Ihmisen lähellä, Hengellisyys hoitotyössä. Helsinki: Kirjapaja, 84 -96.

Gothoni, Raili 1996. Yhdessä voimme enemmän. Helsinki: Kirkon diakonia ja yhteiskuntatyön keskus.

Harju, Ulla-Maija; Niemelä, Pauli; Ripatti, Jaakko; Siivonen, Teuvo & Särkelä, Riitta 2001. Vapaaehtoistoiminta seurakunnissa ja järjestöissä. Helsinki: Edita.

Heikkinen, Eino & Marin, Marjatta. 2003. Vanhuuden voimavarat. Tammi: Helsinki.

- Helander, Eija 2005. Muuttunut ulkosuomalaistilanne. Teoksessa Eija Helander (toim.) Matkalla maailmankansalaiseksi, Kirkon ulkosuomalaistyö 2000-luvun alussa, Teoksessa Kirkon tutkimuskeskuksen julkaisuja 93 Tampere: Kirkon tutkimuskeskus,7-18.
- Helsinkimissio i.a./ seniorirakkaus voimavarana rakkaus ei jää eläkkeelle. Viitattu 30.3.2011. <http://helsinkimissio.fi/?sid=93&tid=596&arc=>
- Helppikangas, Pirjo & Hiltunen, Sirpa 1992. Aurinkorannikon suomalaiset. Jyväskylän yliopisto. Yhteiskuntapolitiikan laitos. Pro gradu –työ.
- Henttonen, Kai 1997. Voisiko sen tehdä toisinkin? Diakoniatieteen lähtökohdat ja valinnat. Lahden ammattikorkeakoulun julkaisusarja C 1997:1 Lahti: Lahden ammattikorkeakoulu.
- Hiiri, Jukka 2011. Espanjaan palkataan yksi suomalainen sosiaalityöhön. Helsingin Sanomat 7.3., A7.
- Hirsjärvi, Sirkka & Hurme, Helena 2008. Tutkimushaastattelu. Teemahaastattelun teoria ja käytäntö. Helsinki: Yliopistopaino.
- Hirsjärvi, Sirkka, Remes, Pirkko & Sajavaara Paula 2007, Tutki ja kirjoita. Tampere: Kirjayhtymä.
- Häkkinen Seppo 2010. Ihanne ja todellisuus, Kirkon tutkimuskeskuksen julkaisuja 108. Tampere: Kirkon tutkimuskeskus.
- Karisto, Antti 2008, Satumaa: suomalaiseläkeläiset Espanjan Aurinkorannikolla. Helsinki: Suomalaisen kirjallisuuden seura.
- Kauppinen, Juha 2008. Takaisin kirkkoon, Kirkon tutkimuskeskuksen julkaisuja 104. Tampere: Kirkon tutkimuskeskus.

- Kesti, Hilikka 2010. Vapaaehtoistoiminta. Teoksessa Timo Sainio & Tarja Levo (toim.) Kohti seuraavaa neljännestä. Aurinkorannikon evankelis-luterilainen seurakunta. Mijas Costa, 28-29.
- Kettunen, Paavo 2001. Leipää vai läsnäoloa? Helsinki: Kirkon tutkimuskeskus.
- Kilpeläinen, Irja 1980. Ajatuksia yksinäisyydestä. Helsinki: Kirjapaja.
- Kilpeläinen, Irja 1995. Vielä tänään. Helsinki: Kirjapaja.
- King, Russell; Black, Richard; Collier, Michael; Fielding, Anthony; Skeldon, Ronald 2010 The Atlas of Human Migration: global patterns of people on the move. London: Earthscan.
- Kirkkojärjestys 1055/ 1993, www.evl.fi
- Kirkkolaki 1054/ 1993, www.evl.fi
- Kirkon vanhustyön strategia i.a. Viitattu 14.3.2011 <http://sakasti.evl.fi/sakasti.nsf/sp?open&cid=Content2CFA0A>
- Klemi, Matti 2001. Pala Suomea Espanjassa. Savonlinna: Tekijä.
- Kotakari, Ulla ja Rusanen, Timo 1996. Mihin kansalaiset turvautuvat. Teoksessa Aila-Leena Matthies, Ulla Kotakari, Marianne Nylund (toim.) Välittävät verkostot. Jyväskylä: Vastapaino, 177–189.
- Kuokkanen, Ritva; Kiviranta, Mervi; Määttänen, Jukka; Ockenström, Leena 2007. Kohti tutkivaa ammattikäytäntöä, opas Diakoniakorkeakoulun opinnäytetöitä varten. Helsinki: Diakonia-ammattikorkeakoulu.
- Kuvaja, Anne-Maria 1992. Vanhusten yksinäisyyden kokemukset ja niiden psykososiaaliset rakenteet. Joensuu: Joensuun yliopisto.

- Kääriäinen, Kimmo 2003. Matkassa maailmalla, Kirkon ulkosuomalaistyö 1900-luvulla. Tampere: Kirkon tutkimuskeskus.
- Lehtinen, Sini –Tuulia 1997. Vapaaehtoistyötoiminta – kasvava voimavara? Helsinki: Kansalaisareena.
- Maailmantalous i.a. Siirtolaisuus. Viitattu 15.4.2011. <http://www.maailmantalous.net/?q=fi/node/130>
- Malmberg, Lari 2011. Aurinkorannikon suomalaisten avuntarve kasvanut. Helsingin Sanomat 15.3., A6.
- Matthies, Aila-Leena 2005. Vapaaehtoistoiminnan suhde aktivoivaan työllisyyspolitiikkaan. Teoksessa Vapaaehtoistoiminta. Anti, arvot ja osallisuus. Marianne Nylund & Anne Birgitta Yeung (toim.) Tampere: Vastapaino, 305–321.
- Meidän kirkko /aamenesta öylättiin Viitattu 15.3.2011
www.evl2.fi/sanasto/index.php/ulkosuomalaisty%C3%B6,
- Metsämuuronen, Jari 2006. Laadullisen tutkimuksen käsikirja. Helsinki: International Methelp.
- Mikkola, Merva 1996. Demokratian ja yhteisöllisyyden edistäjänä. Teoksessa. Aila-Leena Matthies, Ulla Kotakari, Marianne Nylund (toim.) Välittävät verkostot. Jyväskylä: Vastapaino, 59 - 74
- Mäkeläinen, Heikki 2011. Suomalaisten kirkollinen osallistuminen Espanjassa. kirkon tutkimuskeskuksen julkaisuja 23. Tampere. Kirkon tutkimuskeskus
[http://apostoli6.evl.fi/julkaisut.nsf/0/687D15A3DA801552C225782A00286888/\\$file/www23.pdf](http://apostoli6.evl.fi/julkaisut.nsf/0/687D15A3DA801552C225782A00286888/$file/www23.pdf)
- Niininen, Pentti 2011. Pastori. Aurinkorannikon seurakunta. Costa del Sol, Espanja. Henkilökohtainen tiedonanto 17.4.

- Oja, Anneli & Oja Juhani 2010. Teoksessa Timo Sainio & Tarja Levo (toim.) Kohti seuraavaa neljänestä. Aurinkorannikon evankelis-luterilainen seurakunta. Mijas Costa, 21-27.
- Peltola, Olavi 1996. Dios le guarde. Aurinkorannikon suomalaiset. Asocio'n Finlandesa Costa sol Torremolinos.
- Perhekoti Helena. Viitattu 15.3.2011 http://www.perhekotihelena.com/toiminnan_tavoite.html
- Porio, Anja & Porio, Ilkka 2002 Ystävä auttaa- opas lähimmäiselle. Helsinki: Kirjapaja.
- Rahko, Mervi 2003. Espanjan suomalaisten eläkeläisten sosiaaliset suhteet omaelämäkerrallisen aineiston kuvaamana. Helsingin yliopisto, Yhteiskuntapolitiikanlaitos. Pro gradu –työ.
- Raninen, Anna; Raninen, Tarja; Toni, Ilpo; Tornaesus, Göran 2007. Matildan muodonmuutos. Kansalais- ja vapaaehtoistoiminnan uudet kasvot Helsinki: WSOY.
- Routasalo, Pirkko; Pitkälä, Kaisu; Savikko, Niina & Tilvis, Reijo 2005. Ikääntyneiden yksinäisyys, Kyselytutkimuksen tuloksia. Helsinki: Vanhustyön keskusliitto.
- Räty, Minttu 2002. Maahanmuuttaja asiakkaana. Helsinki: Tammi.
- Sainio, Timo 2011. Aurinkorannikon johtava pappi. Costa del Sol. Fuengirola Henkilökohtainen tiedonanto 20.4.
- Sandholm, Juhani 2011. Lääkäri. Los Pacos. Fuengirola. Henkilökohtainen tiedonanto 20.4.
- Siirtolaisinstituutti Viitattu 15.3.2011 www.migrationinstitute.fi/sinst/index.php

Sofia-opisto www.sofia-opisto.fi Viitattu 28.3.2011 <http://www.facebook.com/pages/Aurinkorannikon-Sofia-opisto/316960543238>

SOTKANet i.a. Terveiden ja hyvinvoinnin laitos Viitattu 15.4.2011
<http://uusi.sotkanet.fi/portal/page/portal/etusivu/hakusivu/tulostussivu?regionCount=1&cu...>

Sorri, Hannu 1998. Vapaaehtoisuus ja elämäntyyli. Tampere: Kirkon tutkimuskeskus.

Spännäri, Jenni 2008. "Rukous on perintöä suvusta sukuun": ikääntyneet ja uskonto. Helsinki: Helsingin yliopisto.

Suomalaiset kirkkona maailmalla Viitattu 15.3.2011.
(<http://213.250.93.194/asiakas/evl/ulkosuom.nsf/sivut/webPageC2AFB-2?OpenDocument&cid=Content1569B>)

Suomela. Viitattu 15.3.2011 <http://www.suomela.info>

Suomen evankelis-luterilainen kirkko Espanjassa. Ulkomaalaistyö. Viitattu 23.3.2011 <http://www.suomenkirkkoespanjassa.net/seurakunnat/aurinkorannikko/>

Suomi-seura. Viitattu 15.3.2011. www.suomi-seura.fi

Suurlähetystö. Viitattu 22.3.2011
<http://www.finlandia.es/public/default.aspx?contentid=214679&culture=fi-FI>

Syrjäläinen, Eija & Eronen, Ari & Värri Veli-Matti 2007. Avauksia laadullisen tutkimuksen analyysiin. Tampere: Tampere University press.

Söderlund, Leena 1993. Suomalaisia Espanjan auringon alla. Tutkielma Diakonin tutkintoa varten. Järvenpään Diakoniaopisto.

- Tammisto, Maarit & Lahtinen, Simo 1994. Antakaa minulle ihminen. Helsinki: Stakes.
- Tuomi, Jouni & Sarajärvi, Anneli 2009. Laadullinen tutkimus ja sisällön analyysi. Helsinki: Tammi.
- Ulkoasianministeriö. Viitattu 28.3.2011
<http://formin.finland.fi/public/default.aspx?nodeid=42646&contentlan=1&culture=fi-FI>
- Uusi Fuengirola 2011. Ruotsin kirkko lopettaa toiminnan Fuengirolassa. Viitattu 25.2.2011 <http://www.uusifuengirola.fi/>
- Uusi Fuengirola 2011. Sosiaalityöntekijän virka hakuun toukokuussa 8.4.2011. Viitattu 22.4.2011 <http://www.uusifuengirola.fi/>
- Uusi Fuengirola 2011. Uskontotutkimuksen kuulumisia 22.4.2011. Viitattu 22.4.2011 <http://www.uusifuengirola.fi>
- Veijola, Timo 2002. Diakonian juuret Raamatussa. Teoksessa Riitta Helosvuori; Esko Koskenvesa; Pauli Niemelä & Juhani Veikkola (toim.) Diakonian käsikirja. Helsinki kirjapaja, 13–34.
- Veikkola Juhani 2002. Diakonian perustehtävä, visiot ja tavoitteet. Teoksessa Riitta Helosvuori; Esko Koskenvesa; Pauli Niemelä & Juhani Veikkola (toim.) Diakonian käsikirja. Helsinki kirjapaja, 107–128.
- Väyrynen, Marianne 2007. Osallisuus ja vapaaehtoistoiminta. Suomalaisten vapaaehtoistyöntekijöiden motiivit Espanjan Aurinkorannikolla. Opinnäytetyö. Diakonia-ammattikorkeakoulu.

LIITTEET

Liite 1: Tutkimuskysymysten alueet

- 1) Perustiedot (ikä, koulutus, perhe)
- 2) Muuton syyt Espanjaan
- 3) Espanjalainen elämäntapa
- 4) Päiväohjelma
- 5) Kiinnostuksen kohteet
- 6) Osallistuminen/ harrastukset
- 7) Mitä srk tarjoaa/ vapaaehtoistyö
- 8) Osallistuminen srk toimintaan

Liite 2 Tutkimuslupa

SOPIMUS OPINNÄYTEYHTEISTYÖSTÄ

1. Toimeksiantaja	Virasto/laitos/yksikkö Diak Järvenpää	Yhteyshenkilö ja työelämäohjaaja Kaisa Salo
	Lähiosoite 640 Järvenpääntie	Puh. +34649194085
	Postitoimipaikka Järvenpää	s-posti kaisa.salo at evl.fi
2. Opiskelija(t)	Sukunimi Buddas	Etunimet Riitta Hannele
	Lähiosoite Höjmassantie 471 07980 Kuninkaankylä	Puh. / s-posti riitta.buddas at student.fi
	Sukunimi	Etunimet
	Lähiosoite	Puh. / s-posti
	Sukunimi	Etunimet
	Lähiosoite	Puh. / s-posti
	Diakin yksikkö	Työn ohjaaja Diakissa Ulla Jokela
	Tutkintonimike, johon tähtää diakoni-sosionomi	Opinnäytteen nimi Yksinasuvan elämää Espanjassa
3. Sopimuksen kohde	Opinnäytetyö suoritetaan tämän sopimuksen liitteenä olevan suunnitelman ja mahdollisen tutkimusluvan mukaisesti. Opiskelijalla on oikeus tehdä aineistosta opinnäytetyö ja julkaista työn valmistuttua opinnäytetyössä esitetyistä tiedoista artikkeleita.	
4. Opiskelija sitoutuu	- vaitiolovelvollisuuteen - käyttämään toimeksiantajalta saamaansa aineistoa vain edellä mainittuun tarkoitukseen - olemaan luovuttamatta ja julkaisematta aineistosta yksilöityjä tai yksilöitävissä olevia tietoja. - toimittamaan valmiin opinnäytetyö toimeksiantajalle ja mahdollisuuksien mukaan esittelemään opinnäytetyön tuloksia toimeksiantajalle Tämä sitoumus on voimassa opinnäytteen valmistuttuakin.	
5. Toimeksiantaja sitoutuu	- mahdollistamaan aineiston hankinnan - sitoutuu opastamaan opinnäytteeseen liittyvissä ammatillisissa kysymyksissä - maksamaan opinnäytteestä aiheutuvia kustannuksia mahdollisen erillisen sopimuksen mukaisesti	
6. Opinnäytesopimuksen purkaminen	Toimeksiantaja voi purkaa opinnäytesopimuksen, mikäli opinnäytetyö keskeytyy opiskelijasta johtuvasta syystä. Opiskelija voi purkaa sopimuksen, mikäli opinnäytetyön tekeminen on mahdotonta aineiston saannin ehtyessä tai muusta pakottavasta syystä. Jos opinnäytesopimus purkautuu, opinnäyteaineisto palautetaan toimeksiantajalle	
	Tätä sopimusta on tehty kolme samansisältöistä kappaletta, yksi toimeksiantajalle, yksi opiskelijalle ja yksi Diakonia-ammattikorkeakoululle.	
	maaliskuu 29 p:nä 2011	
	Toimeksiantajan edustaja: <i>Kaisa Salo</i>	Opiskelija:
Liitteet	lkm. ja otsakkeet	